

Nr 146.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ny definitiv lönereglering för befattningshavare vid hospital och asyler; given Stockholms slott den 3 mars 1922.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Herm. Lindqvist.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 mars 1922.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Efter gemensam beredning med chefen för ecklesiastikdepartementet anför chefen för socialdepartementet, statsrådet Lindqvist, följande:

I det till innevarande års statsverksproposition, femte huvudtiteln, fogade statsrådsprotokollet över socialärenden anmälde jag, under punkten 77, att 1902 års löneregleringskommitté med skrivelse den 31 oktober 1921,

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 1 saml. 126 häft. (Nr 146.)

som den 17 november samma år ingivits till Kungl. Maj:t, överlämnat delen LXV av sina tryckta betänkanden, vilken del innefattade utredning och förslag beträffande ny definitiv löneroglering för befattningshavare vid statens hospital och asyler.

Rörande nämnda betänkande yttrade jag, att kommittén i detsamma framlagt förslag till dels en ordinarie stat för statens hospital och asyler, vilken — uppdelad i en avlöningsstat och en omkostnadsstat — slutade å ett sammanlagt belopp av 12,315,000 kronor, och dels en övergångsstat för samma anstalter, vilkens totalsumma uppgick till 122,520 kronor. Jag meddelade tillika, att det vore min avsikt att inom närmaste tiden föreslå Kungl. Maj:t att till 1922 års riksdag avlåta proposition med förslag till ny definitiv löneroglering från ingången av år 1923 för hospitalspersonalen, i huvudsak baserat å lönerogleringskommitténs nyssnämnda förslag. I enlighet härmed hemställde jag under ovannämnda punkt samt punkten 78, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, å ordinarie stat för tiden 1 januari—30 juni 1923, beräkna, enligt punkten 77, i stället för det nu i riksstaten upptagna ordinarie förslagsanslaget till hospitals underhåll, under rubriken »hospital och asyler» ett förslagsanslag av 6,157,500 kronor samt, enligt punkten 78, under rubriken »hospital och asyler: övergångsstat» ett förslagsanslag av 61,260 kronor.

Jag anhåller nu att ånyo få upptaga dessa frågor till närmare behandling.

Nuvarande
organisation
och avlö-
ningsförhål-
landen.

Nu gällande organisation av hospitalsstaten samt avlöningsförhållandena för dithörande personal fingo i huvudsak sin slutliga utformning vid 1918 års lagtima riksdag. Jag får hänvisa till *dels* riksdagens skrivelse nr 414 år 1918 (vartill ansluta sig riksdagens skrivelser nr 6 A år 1919, nr 5 år 1920 och nr 5 A år 1921) *dels* kungörelsen den 28 juni 1918 angående villkor och bestämmelser för åtnjutande av avlöningsförmåner enligt den från och med år 1919 gällande avlöningsstat för läkar- och kontorspersonal vid statens hospital och asyler (Sv. förf.-saml. nr 492) med däri genom kungörelse den 9 juli 1920 gjord ändring (Sv. förf.-saml. nr 553), *dels* ock avlöningsreglementet för sjukvårds- och ekonomipersonalen vid statens anstalter för sinnessjuka den 28 juni 1918 (Sv. förf.-saml. nr 493) med däri genom kungörelser den 13 juni 1919 (Sv. förf.-saml. nr 306), den 9 juli 1920 (nr 554) och den 7 juli 1921 (nr 406) gjorda ändringar.

Enligt nuvarande organisation kunna särskiljas följande grupper av ordinarie befattningshavare vid hospitalsstaten, nämligen läkarpersonal, kontorspersonal, sjukvårdspersonal och ekonomipersonal.

Inom grupperna läkarpersonal och kontorspersonal är antalet befattningshavare i skilda grader angivet uti den av Kungl. Maj:t och riksdagen fastställda lönestaten. I avlöningssystemet ingår viss kontant begynnelseavlönning samt i allmänhet ålderstillägg efter viss tids tjänstgöring; däremot förekomma icke ortstillägg. Utöver den kontanta avlöningen åtnjuta det stora flertalet befattningshavare vissa naturaförmåner såsom fri bostad o. d. Villkoren för avlöningens åtnjutande likna i viss mån de för befattningshavare i ämbetsverk, reglerade enligt statskontorstypen, hittills gällande.

Vad sjukvårds- och ekonomipersonalgrupperna angår, är antalet befattningshavare inom högre grader fastställt i det för dessa grupper gällande avlöningsreglementet, under det att antalet befattningshavare inom lägre grader bestämmas av Kungl. Maj:t. Enligt det för dessa personalgrupper antagna avlöningsreglementet utgå de kontanta avlöningsförmånerna efter ett system, som nära ansluter sig till det för telegrafverket före den sista regleringen gällande, alltså med avlöning i skilda löneklasser, innefattande avlöningsförhöjning efter viss tids tjänstgöring. Även för dessa befattningsgrupper utgå, utöver den kontanta avlöningen, vissa naturaförmåner.

Tablå över antalet ordinarie befattningar vid statens anstalter för sinnessjuka.

I och II. Läkar- och kontorspersonal.

	Antal platser för patienter.	Överläkare.	Läkare.	Hospitalsläkare.	Biträdande läkare.	Sysslomän.	Bokhållare av 1:a grad.	Kassörskor.	Bokhållare av 2:a grad. ³⁾	Skrivbiträden. ⁴⁾
1. Stockholms hospital ...	255	1	—	1	1	1	1	1	—	1
2. Uppsala hospital o. asyl	1,246	1	—	2	4	1	1	1	1	1
3. Nyköpings hospital.....	206	1	—	—	—	1	—	1	—	—
4. Strängnäs hospital	800	1	—	2	2	1	1	1	1	1
5. Vadstena hospital och asyl	792	1	—	2	2	1	1	1	1	1
6. Växjö hospital	390	1	—	1	2	1	1	1	—	1
7. Västerviks hospital.....	830	1	—	2	2	1	1	1	1	1
8. Visby hospital	63	—	1	—	—	2) ²⁾ —	—	—	—	—
9. Malmö asyl ¹⁾	124	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10. Lunds hospital o. asyl	1,232	1	—	2	4	1	1	1	1	1
11. Göteborgs hospital	355	1	—	1	1	1	1	1	—	1
12. Vänersborgs hospital o. asyl	1,080	1	—	2	2	1	1	1	1	1
13. Kristinehamns hospital	800	1	—	2	2	1	1	1	1	1
14. Sätters hospital.....	830	1	—	2	2	1	1	1	1	1
15. Härnösands hospital ...	269	1	—	1	—	1	—	1	—	—
16. Östersunds hospital.....	560	1	—	1	2	1	1	1	—	1
17. Piteå hospital och asyl	370	1	—	1	—	1	1	1	—	—
Summa	—	15	1	22	26	15	13	15	8	12

¹⁾ Malmö asyl är avsedd att indragas och finnes vid densamma icke någon ordinarie läkar- eller kontorspersonal.

²⁾ Sysslomannen vid Visby hospital är avlönad med arvode.

³⁾ Befattningen avsedd att i regel innehavas av kvinna.

⁴⁾ Befattningen avsedd för kvinna.

III och IV. Sjukvårds-

	Antal platser för patienter.	Sjukvårdspersonal																	
		manlig						kvinnlig											
		upp- synings- män			första skötare. skötare.			före- ständerskor			första sköterskor. sköterskor.			ma- skin- mästare		maski- nister		hant- verks- före- stän- dare	
		1:a gr.	2:a gr.	3:e gr.	1:a gr.	2:a gr.	3:e gr.	1:a gr.	2:a gr.	3:e gr.	1:a gr.	2:a gr.	3:e gr.	1:a gr.	2:a gr.	1:a gr.	2:a gr.		
1. Stockholms hospital	255	1	—	—	2	20	1	—	—	8	29	—	1	—	—	—	4		
2. Uppsala hospital och asyl	1,246	2	—	2	12	70	2	—	3	18	98	1	—	2	1	3	7		
3. Nyköpings hospital	206	—	1	—	4	16	—	1	—	5	14	—	—	—	1	—	4		
4. Strängnäs hospital	800	1	—	—	9	43	2	—	1	22	69	1	—	1	1	3	6		
5. Vadstena hospital och asyl	792	1	—	1	12	41	1	—	2	16	52	1	—	1	1	3	6		
6. Växjö hospital	390	1	1	—	10	53	1	1	3	5	28	—	1	1	2	—	6		
7. Västerviks hospital	830	2	—	2	11	72	1	—	2	17	65	1	—	1	1	3	6		
8. Visby hospital	63	—	—	—	1	5	—	1	—	1	6	—	—	—	—	—	—		
9. Malmö asyl	124	—	—	1	—	6	—	1	—	—	6	—	—	—	1	—	—		
10. Lunds hospital och asyl	1,232	2	—	2	12	53	2	—	2	24	124	1	—	1	1	3	5		
11. Göteborgs hospital	355	—	1	—	6	26	—	2	1	10	37	—	1	1	—	—	7		
12. Vänersborgs hospital och asyl	1,080	1	—	1	11	74	1	—	1	17	66	1	—	1	1	3	8		
13. Kristinehamns hospital	800	1	—	1	11	57	1	—	1	18	55	1	—	1	1	3	5		
14. Sätters hospital	830	2	—	2	15	71	1	—	2	17	52	1	—	1	1	3	6		
15. Härnösands hospital	269	—	1	—	5	15	—	1	1	6	18	—	1	—	1	—	3		
16. Östersunds hospital	560	1	—	1	6	41	1	—	1	11	49	1	—	1	—	3	5		
17. Piteå hospital och asyl	370	—	1	1	6	31	—	1	1	8	23	—	1	1	1	—	7		
Summa	—	15	5	14	133	694	14	8	21	203	791	9	5	13	16	27	85		

Antalet av de särskilda ordinarie befattningarna vid hospitalsstaten och dessas fördelning på olika anstalter vid 1922 års början framgå av förestående tablåer. Dessa avvika, vad beträffar sjukvårds- och ekonomipersonalen, något från motsvarande tablåer i löneregleringskommitténs betänkande (sid. 6 och 7), i det hänsyn tagits dels till av Kungl. Maj:t efter betänkandets avgivande meddelade bestämmelser och dels till vissa av de faktiska förhållandena föranledda smärre reduktioner i det sålunda bestämda antalet befattningshavare.

Den ordinarie läkar- och kontorspersonalen vid hospitalsstaten åtnjuter, oavsett dyrtidstillägg, nedan angivna kontanta avlöningar, varvid dock i förekommande fall endast upptagits begynnelseavlöningar och slutavlöningar.

Överläkare.

Överläkarna vid Uppsala hospital och asyl¹⁾, Strängnäs hospital,

¹⁾ Överläkaren vid Uppsala hospital och asyl uppbar såsom professor i psykiatri vid Uppsala universitet ett arvode av 2,500 kronor jämte tillfällig löneförbättring 625 kronor.

och ekonomipersonal.

E k o n o m i p e r s o n a l																				
m a n l i g										k v i n n l i g										
trädgårdsmästare.	befallningsmän.	hanterkare.	chaufförer.	eldare			magasinsföreståndare.	föreståndare i stall, ladugård och svinstall.	post- och stadsbud.	natvakter.	manliga biträden i trädg. o. jordbruk.	köksförestånderskor			tvättförestånderskor		bageriförestånderskor		förestånderskor arbetsförestånderskor.	sömmerskor och väverskor.
				1:a gr.	2:a gr.	3:e gr.						1:a gr.	2:a gr.	3:e gr.	1:a gr.	2:a gr.	1:a gr.	2:a gr.		
1	1	—	—	1	4	—	—	1	1	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2
1	1	10	—	2	5	4	1	2	1	2	2	1	—	—	1	—	—	—	—	2
1	1	—	—	—	2	—	—	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2
1	1	7	—	1	4	—	1	2	1	2	1	1	—	—	1	—	—	—	—	2
1	1	5	—	1	3	—	1	2	1	1	1	1	—	—	1	—	—	—	—	2
1	1	8	—	2	2	4	1	2	1	1	2	1	—	—	—	—	1	1	1	2
—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
1	1	11	—	1	2	4	3	—	—	—	2	1	—	—	1	—	—	—	—	4
1	1	1	—	1	1	3	—	3	1	1	1	1	—	—	1	—	1	1	1	1
1	1	8	—	1	1	3	2	1	2	1	2	1	—	—	1	—	1	1	1	2
1	1	5	—	1	1	2	3	—	3	1	1	2	—	—	1	—	1	1	1	2
1	1	10	—	1	2	4	—	1	3	1	2	1	—	—	1	—	2	1	1	2
1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	1	1	1	—	—	1	—	—	—	—	2
1	1	4	—	1	1	4	—	1	1	1	1	1	—	—	1	—	1	1	1	2
1	—	2	—	1	4	—	—	1	1	1	1	1	—	—	—	—	1	1	1	1
14	10	77	9	16	53	16	8	26	16	18	24	11	4	2	11	4	2	9	13	28

Nyköpings hospital, Vadstena hospital och asyl, Växjö hospital, Västerviks hospital, Lunds hospital och asyl¹⁾, Vänersborgs hospital och asyl, Kristinehamns hospital, Sätters hospital och Östersunds hospital hava en begynnelseavlönning av 7,500 kronor och en slutavlönning, efter fem år, av 8,100 kronor, vartill kommer tillfällig löneförbättring för överläkaren vid Uppsala hospital och asyl å 375 kronor, för överläkaren vid Lunds hospital och asyl å 500 kronor samt för en var av de övriga nu nämnda överläkarna å 1,000 kronor.

Överläkarna vid Göteborgs hospital, Härnösands hospital samt Piteå hospital och asyl åtnjuta en begynnelseavlönning av 7,000 kronor och en slutavlönning, efter fem år, av 7,600 kronor samt därjämte tillfällig löneförbättring å 1,000 kronor.

¹⁾ Överläkaren vid Lunds hospital och asyl uppbär för undervisning i psykiatri vid Lunds universitet ett arvode av 2,000 kronor jämte tillfällig löneförbättring 500 kronor.

Överläkaren vid Stockholms hospital¹⁾ uppbär i begynnelseavlöning 4,000 kronor och i slutavlöning, efter fem år, 4,600 kronor, vartill kommer tillfällig löneförbättring å 100 kronor.

Läkare.

Läkaren vid Visby hospital uppbär en begynnelseavlöning av 5,500 kronor och en slutavlöning, efter fem år, av 6,100 kronor.

Hospitalsläkare

åtnjuter i begynnelseavlöning 6,000 kronor samt i slutavlöning, efter 10 år, 7,000 kronor.

Biträdande läkare

uppbär en avlöning av 5,000 kronor utan rätt till ålderstillägg.

Sysslomän.

Sysslomännen vid Uppsala hospital och asyl, Strängnäs hospital, Vadstena hospital och asyl, Västerviks hospital, Lunds hospital och asyl, Vänersborgs hospital och asyl, Kristinehamns hospital, Sätters hospital samt Östersunds hospital hava i begynnelseavlöning 4,500 kronor och i slutavlöning, efter tio år, 5,500 kronor.

Sysslomännen vid Stockholms hospital, Växjö hospital, Göteborgs hospital, Härnösands hospital samt Piteå hospital och asyl erhålla i begynnelseavlöning 3,600 kronor och i slutavlöning, efter tio år, 4,600 kronor.

Sysslomannen vid Nyköpings hospital åtnjuter i begynnelseavlöning 2,700 kronor och i slutavlöning efter tio år, 3,700 kronor, vartill kommer tillfällig löneförbättring å 300 kronor.

Såsom förut nämnts, är sysslomannen vid Visby hospital icke ordinarie befattningshavare. Han avlönas med ett arvode å 2,000 kronor.

Bokhållare av första grad

åtnjuter en begynnelseavlöning av 2,100 kronor och en slutavlöning, efter tio år, av 2,900 kronor, vartill kommer tillfällig löneförbättring å 525 kronor.

Kassörska

har en begynnelseavlöning av 2,200 kronor och en slutavlöning, efter femton år, av 2,800 kronor.

Bokhållare av andra grad.

Innehavare av dylik befattning, vilken är avsedd i regeln för kvinna, uppbär en begynnelseavlöning av 1,800 kronor och en slutavlöning, efter femton år, av 2,400 kronor.

¹⁾ Överläkaren vid Stockholms hospital är tillika professor i psykiatri vid karolinska institutet och åtnjuter i sådan egenskap en begynnelseavlöning av 4,000 kronor och en slutavlöning, efter fem år, av 4,600 kronor, varjämte utgår tillfällig löneförbättring med 900 kronor.

Skrivbiträde (kvinnligt)

åtnjuter en begynnelseavlönning av 1,800 kronor och en slutavlönning, efter femton år, av 2,400 kronor.

Utöver den kontanta avlöningen äga befattningshavare tillhörande läkar- och kontorspersonalen åtnjuta följande naturaförmåner.

Överläkare, hospitalsläkare, biträdande läkare och sysslomän äro berättigade till boställsvåning med bränsle ävensom elektrisk belysning, där sådan anordnats med skyldighet emellertid att själva bekosta armatur och lampor. Läkaren liksom sysslomannen vid Visby hospital äger däremot icke rätt till några naturaförmåner.

Bokhållare av första grad, kassörskor, bokhållare av andra grad och skrivbiträden åtnjuta bostad med möbler och sängkläder, bränsle, lyse och tvätt.

Biträdande läkare, åt vilken boställsvåning inom anstalten icke anordnats, skall erhålla bostad med möbler och sängkläder, bränsle, lyse och tvätt.

Hospitalsläkare och biträdande läkare, som medgivas att bo utom anstaltens område, skola för mistad bostadslägenhet med bränsle och elektrisk belysning erhålla 800 kronor för år.

Bokhållare av första grad, åt vilken familjebostad inom hospitals eller asyls område upplåtits, skall, med avstående från eljest medgiven förmån av möbler, sängkläder och tvätt, till bostaden erhålla bränsle samt elektrisk belysning, där sådan anordnats, med skyldighet emellertid att själv bekosta armatur och lampor.

Bokhållare av första grad, som medgivits att bo utom anstaltens område, skall icke erhålla några naturaförmåner, men i kontant ersättning därför äga att uppbära 500 kronor för år.

Överläkare, hospitalsläkare, biträdande läkare och syssloman, som på grund av sjukdom av sådan art, att han finnes för framtiden till tjänstgöring oförmögen, åtnjutit tjänstledighet under längre tid än ett år i följd, skall vara skyldig att, efter medicinalstyrelsens omprövning, avstå från den honom tillkommande bostad och övriga naturaförmåner mot en kontant ersättning av, överläkare 1,500 kronor samt hospitalsläkare, biträdande läkare och syssloman 800 kronor för år.

Enligt § 24 av stadgan angående sinnessjuka den 14 juni 1901 är medgivet, att inom statens anstalter för sinnessjuka boende tjänstemän och betjäning äga, i händelse av sjukdom, att därstädes kostnadsfritt njuta den vård, varav de äro i behov och som lämpligen kan beredas dem vid vederbörande anstalt.

Bland villkoren för avlöningsförmånernas åtnjutande torde i detta sammanhang beträffande läkar- och kontorspersonal allenast behöva erinras om följande, nämligen att överläkare icke må utom hospital och asyl samt läkaren vid Visby hospital icke utom Visby stad utöva enskild praktik mot betalning, utom vad rör nerv- eller sinnessjukdomar, samt att med sysslomansbefattning icke må förenas auställning såsom sekreterare hos vederbörande hospitalsdirektion.

Till sjukvårds- och ekonomipersonal utgår, oavsett dyrtidstillägg,

kontant avlöning med nedan angivna belopp, varvid dock allenast lägsta och högsta avlöning upptagits:

B e f a t t n i n g.	Lägsta avlöning. Kronor.	Högsta avlöning. Kronor.
Sjukvårdspersonal.		
<i>Manlig.</i>		
Uppsyningsman av 1:a graden	1,950	3,400
" " 2:a "	1,800	3,000
" " 3:e "	1,650	2,700
Förste skötare	1,500	2,400
Skötare	1,260	1,950
<i>Kvinnlig.</i>		
Förestånderska av 1:a graden	1,800	2,700
" " 2:a "	1,650	2,400
" " 3:e "	1,500	2,100
Första sköterska	1,140	1,650
Sköterska	960	1,380
Ekonomipersonal.		
<i>Manlig.</i>		
Maskinmästare av 1:a graden	2,100	3,400
" " 2:a "	1,800	3,000
Maskinist " 1:a "	1,500	2,400
" " 2:a "	1,380	2,100
Hantverksföreståndare av 1:a graden	1,650	2,700
" " 2:a "	1,500	2,400
Trädgårdsmästare	1,650	2,700
Befallningsman	1,650	2,700
Hantverkare	1,260	1,950
Chaufför	1,260	1,950
Eldare av 1:a graden	1,260	1,950
" " 2:a "	1,020	1,650
" " 3:e "	960	1,500
Magasinsföreståndare	1,140	1,800
Föreståndare i stall, ladugård och svinstall	1,020	1,650
Post- och stadsbud	1,020	1,650
Nattvakt	1,020	1,650
Manligt biträde i trädgård och jordbruk	1,020	1,650
<i>Kvinnlig.</i>		
Köksförestånderska av 1:a graden	1,500	2,100
" " 2:a "	1,380	1,950
" " 3:e "	1,140	1,650
Tvättförestånderska " 1:a "	1,260	1,800
" " 2:a "	1,140	1,650
Bageriförestånderska " 1:a "	1,140	1,650
" " 2:a "	1,020	1,500
Arbetsförestånderska	1,140	1,650
Köksförestånderskans närmaste biträde	960	1,380
Tvättförestånderskans " "	900	1,260
Bageriförestånderskans " "	900	1,260
Sömmerska och väverska	900	1,260

Beträffande sjukvårds- och ekonomipersonalen torde böra anmärkas, att antalet år från tillträddande av lägsta avlöning till uppnående av högsta avlöning är bestämt till 15 för manlig befattningshavare, undantagandes maskinmästare av första graden, samt 12 för nämnda maskinmästare ävensom för kvinnlig befattningshavare.

Befattningshavare bland sjukvårdspersonalen, åt vilken anförtrots att särskilt ansvara för handhavandet av sjukvård, förråd m. m. inom viss avdelning, må tilldelas särskilt ansvarsarvode, som bestämmes av medicinalstyrelsen, dock högst 200 kronor för år.

För tjänstgöring å s. k. fast avdelning (jfr not. å sid. 40) utgår särskilt arvode, beräknat efter 120 kronor för år.

Jämte den kontanta avlöningen är befattningshavare, tillhörande sjukvårds- och ekonomipersonalen, berättigad till vissa naturaförmåner.

Befattningshavare äger sålunda åtnjuta fri bostad med möbler och sängkläder. Dock må befattningshavare kunna tilldelas — gift befattningshavare av hospitalsdirektionen och ogift befattningshavare efter medicinalstyrelsens beprövande — bostadslägenhet, avsedd för familj, eller, om sådan lägenhet saknas, hyresbidrag beräknat till lägst 250 kronor och högst 500 kronor för år, allt efter tjänsteställning och hyresprisen å den ort, där befattningshavaren är placerad. Storleken av sådant hyresbidrag bestämmes av medicinalstyrelsen.

Åtnjutes familjebostad eller hyresbidrag, är rätt till möbler och sängkläder utesluten.

Med fri bostad in natura är förenad förmånen av fritt bränsle och fri elektrisk belysning, där sådan anordnats; dock att innehavare av familjebostad är skyldig att själv bekosta armatur och lampor.

Åtnjuter befattningshavare hyresbidrag, utgår till honom ersättning för bränsle och lyse enligt grunder, som av medicinalstyrelsen bestämmas.

Tjänstebeklädnad in natura må tilldelas befattningshavare enligt reglemente, som av Kungl. Maj:tt fastställles. Förmånen av fri tvätt må tillkomma befattningshavare i enlighet med grunder, som medicinalstyrelsen äger bestämma.

Befattningshavare äger kostnadsfritt åtnjuta den läkarvård, som lämpligen kan beredas honom av anstaltens läkare. Har befattningshavare bostad i anstaltens hus, tillkommer sådan vård jämväl hans hustru och hemmavarande oförsörjda barn. Finner anstaltens läkare vård å offentligt sjukhus för befattningshavare erforderlig, må kostnaden för sådan vård å allmän sal bestridas utav de för anstalten anvisade medel.

Förutom de ordinarie befattningshavarna finnas vid statens sjuksjukvårdsanstalter icke-ordinarie befattningshavare, såsom predikanter, amanuens (vid Stockholms hospital) samt sekreterare (vid hospitalsdirektionerna) ävensom extra sjukvårds- och ekonomipersonal.

Avlöningarna till såväl ordinarie som icke-ordinarie befattningshavare vid ifrågavarande anstalter utgå av förslagsanslaget till hospitals underhåll.

Det föreliggande förslaget.

I sammanhang med fastställande av avlöningsstat för läkar- och kontorspersonalen och avlöningsreglemente för sjukvårds- och ekonomipersonalen den 28 juni 1918 anbefalldes Kungl. Maj:t medicinalstyrelsen att verkställa utredning i vissa av 1918 års riksdag i dess förberörda skrivelse nr 414 angivna avseenden och därefter till Kungl. Maj:t inkomma med det yttrande och förslag, vartill samma utredning kunde föranleda.

Sedan till medicinalstyrelsen därjämte remitterats vissa framställningar från personalhåll, avgav styrelsen den 9 november 1918 yttrande i ärendet.

Genom remiss den 24 januari 1919 överlämnades till 1902 års lönerogleringskommitté medicinalstyrelsens nyssberörda yttrande jämte vissa andra handlingar i ämnet, med befallning att avgiva utlåtande över de i handlingarna innefattade förslag och framställningar.

För att tagas i övervägande vid fullgörandet av nämnda, kommittén givna uppdrag hava sedermera tid efter annan till kommittén genom remisser överlämnats en mängd framställningar i ämnet.

I detta sammanhang tillåter jag mig och erinra om, att Kungl. Maj:t på framställning av chefen för finansdepartementet den 3 december 1920 uppdrog åt lönerogleringskommittén att verkställa utredning beträffande ny definitiv löneroglering för befattningshavare vid vissa grenar av den civila statsförvaltningen, varvid det för kommunikationsverken nu gällande avlöningssystemet borde tjäna till ledning vid revisionsarbetet. Vid angivande av vilka förvaltningsgrenar, utredningen borde avse, erinrade departementschefen, att frågan om reglering för befattningshavare vid hospital och asyler redan blivit kommittén anförtrodd.

I sitt den 3 november 1920 avgivna betänkande, delen LXII, innefattande utredning och förslag beträffande ny definitiv löneroglering för befattningshavare vid statsdepartement och centrala ämbetsverk, har lönerogleringskommittén förutsatt, att det i nämnda betänkande framlagda förslag till avlöningsreglemente skulle successivt träda i tillämp-

ning vid olika verk inom den civila statsförvaltningen. Sagda reglementsförslag blev vid 1921 års riksdag i allt väsentligt godkänt att tillämpas vid statsdepartementen, flertalet centrala ämbetsverk samt fångvårdsstaten, beträffande diplomatisk och konsulär personal ävensom vid statens tvångsarbetsanstalter. Att det, på sätt löneregeringskommittén föreslagit, vid en lönerogering bör bli gällande även för hospitalspersonalen, torde vara självfallet.

Innan jag närmare ingår på lönerogeringenskommitténs nu föreliggande betänkande, delen LXV, angående befattningshavare vid hospital och asyler, torde böra påpekas, att jag beträffande inkomna framställningar ämnar inskränka mig till att återgiva dem allenast i deras huvuddrag samt att, därest framställningar med enahanda yrkanden gjorts eller yrkandena överensstämmer med inom kommittén reservationsvis framförda, jag icke anser nödigt att redogöra för samtliga dessa framställningar.

Vid uppgörandet av förslag huru ordinarie tjänster vid hospitalen böra placeras i lönegrader å den nya löneplanen, har kommittén sökt åstadkomma ett värdesättande mellan de olika tjänsterna inbördes med hänsyn till arbetsuppgifternas art och ansvar ävensom, där sådant lämpligen kunnat ske, likställighet mellan, å ena sidan, tjänster vid hospitalen och, å andra sidan, nyreglerade närmast jämförliga tjänster. Vid en dylik jämförelse med befattningshavare vid andra verk har emellertid beträffande flertalet tjänstemän vid hospitalen hänsyn tagits till de särskilda förhållanden, under vilka deras tjänstgöring äger rum, samt de särskilda kvalifikationer, som måste ställas å dylika befattningshavare.

Jag anser mig redan nu böra tillkännagiva, att jag kan ansluta mig till vad kommittén i nämnda hänseenden föreslagit, och torde jag fördenskull i stor omfattning kunna inskränka mig till att i fråga om den närmare motiveringen hänvisa till vad kommittén anfört.

Vad först läkarpersonalen angår, har i en den 18 maj 1921 dagtecknad framställning psykiatriska föreningen framhållit, hurusom svårigheterna att få läkartjänsterna vid statens sinnessjukhus besatta så småningom nått en sådan grad, att de måste anses innebära en allvarsam fara för sinnessjukvården i vårt land. I sådant hänseende anföres, bland annat, följande.

De särskilda
tjänsternas
placering
m. m.

Läkare.
Psykiatriska
föreningens
framställning den 18
maj 1921.

Vid 1921 års början vore av 23 hospitalsläkar- och 25 biträdande läkar-tjänster resp. 5 och 15 vakanta. Sådana förhållandena hittills varit, hade det visserligen varit möjligt att i stort sett hålla de underordnade läkartjänsterna besatta, men i allmänhet endast med mera tillfälliga läkarkrafter, medicine kandidater, som någon tid tjänstgjort å hospital, medan de samtidigt bedrivit studier för examen. Av vid hospitalen vid tiden för framställningens avfattande anställde läkare, som kunde förväntas ägna sig åt yrket, hade endast 11 inkommit på banan under de sista 10 åren, och av dessa hade 5 varit över 40 år vid anställningen.

Enligt föreningens mening vore det ett oavvisligt krav, att sinnessjukvården inom icke allt för långt avlägsen framtid bleve tillfredsställande ordnad, och att det antal platser bereddades, som vore nödvändigt för att giva möjligheter av tillfredsställande vård åt de sinnessjuka. Men därmed komme den nu jämförelsevis ringa omsättningen på sinnessjukhusen att ökas och antalet intagningar att med all sannolikhet uppgå till det dubbla, vilket förhållande komme att ställa större krav på läkarkrafterna.

På grund av nämnda och i övrigt angivna förhållanden bleve det av än större vikt att se till, att en tillfredsställande rekrytering av hospitalsläkarkåren erhöles. Det vore därvid icke nog, att förhållandena bleve sådana, att ett tillräckligt antal läkare, vilka som helst, kunde erhållas, utan det vore av största vikt, att också *dugliga* läkare funne med sin fördel förenligt att ägna sig åt sinnessjukvården och de därmed förbundna uppgifterna.

En bättre rekrytering av hospitalsläkarkåren vore sålunda ett livsvillkor för sinnessjukvården. Man kunde emellertid icke räkna med att läkare av enbart ideella intressen skulle ägna sig åt ett yrke, som ekonomiskt erbjöde betydligt sämre villkor än andra grenar av läkaryrket. Det gällde konkurrens inom ett fritt yrke. Förutsättningen för att sinnessjukvården skulle kunna draga till sig *dugliga* läkare i tillräckligt antal vore, att de erbjudna löneförmånerna bleve något så när jämförliga med inkomsterna inom andra grenar av läkaryrket. Hospitalsläkarkåren vore under nuvarande förhållanden ekonomiskt avsevärt sämre situerad än andra läkargrupper.

I fråga om avlöningsförmånerna för nu ifrågakommande läkare erinras av föreningen, hurusom hospitalsöverläkarna hittills haft en lön lika med tjänstemännen av tredje graden vid den centrala statsförvaltningen och därutöver förmånen av fri bostad med bränsle och lyse. 1921 års riksdag hade placerat tjänstemännen av tredje graden i lönegraden B 20 enligt det antagna nya avlöningsreglementet. Skulle överläkarna giva ersättning för naturaförmånerna efter vanliga grunder, skulle uppenbarligen en minskning i deras löneförmåner komma till stånd. De särskilda förhållandena, som vore givna med att läkarna vid hospitalen för sin tjänst nödvändigtvis måste vara bosatta å hospitalen och taga de bostäder, som följde med tjänsten, utan hänsyn till familjens behov av större eller mindre utrymme, syntes föreningen emellertid fullt motivera ett undantag, i enlighet med vad i löne regleringskommitténs betänkande den 3 november 1920 (delen LXII) sid. 60 funnes anført. Genom att fortfarande liksom hittills för läkarna vid hospitalen medgiva förmånen av fri bostad bleve det också möjligt att inom det fastställda löneschemat bibehålla överläkarna vid en lönestandard jämförlig med den de förut intagit.

Vad som borde betonas, vore emellertid, att den nuvarande lönestandardens icke visat sig tillräcklig att till hospitalen locka ens ett tillräckligt antal, än

mindre mera dugliga läkare. För att nå detta vore det säkerligen nödvändigt att tillerkänna överläkarna ett extra arvode, som lämpligen syntes kunna sättas till 2,000 kronor för de större hospitalen och 1,500 kronor för de mindre. Detta närmast för att i någon ringa mån kompensera de inkomster, en duglig läkare kunde vinna genom praktik.

Lönerna för de underordnade läkarna borde givetvis avvägas därefter. För hospitalsläkargraden syntes sålunda en placering i lönegrad B 17 vara lämplig. Biträdande läkare, som för närvarande åtnjöte en endast obetydligt högre avlöning än såsom extra läkare tjänstgörande medicine kandidater, syntes föreningen lämpligen böra placeras i lönegrad B 14. Allt detta under förutsättning att även dessa läkare komme i åtnjutande av fria naturaförmåner.

De begärda lönevillkoren för läkarna vid hospitalen vore högre än för statens tjänstemän i allmänhet i motsvarande grad. Detta finge emellertid i viss mån sitt berättigande i den långa och dyrbara läkarutbildningen; och det nödvändiggjordes av, att det här gällde konkurrens inom ett fritt yrke, där endast ett mindretal hade statsanställning och där endast den relativt lilla hospitalsläkargruppen jämte ett fåtal andra läkartjänstemän vore för sin inkomst mera utslutande hänvisade till lön.

För erhållande av en tillfredsställande sinnessjukvård är det otvivelaktigt av största vikt, att rekryteringen av hospitalsläkarkåren såvitt möjligt befrämjas. En av de mest bidragande orsakerna till vakanserna på hospitalsläkarbanan torde vara att söka i de nuvarande avlöningsförhållandena, då de större ekonomiska förmåner, andra grenar av läkarverksamheten erbjuda, givetvis varit ägnade att försätta hospitalen i en mindre gynnsam ställning. En förändring i berörda hänseende är påtagligen av behovet påkallad, och de krav i fråga om ökade avlöningsförmåner för hospitalsläkarkåren, som psykiatriska föreningen framfört, måste i icke ringa grad anses berättigade.

Departements-
chefen.

Vad då till en början *överläkarbefattningarna* beträffar, har löne-regleringskommittén föreslagit, att överläkarna vid de större hospitalen måtte, med bibehållande av dem för närvarande tillkommande förmåner av fri bostad och bränsle samt elektrisk belysning, placeras i lönegraden B 19 och att överläkarna vid de mindre hospitalen måtte, likaledes med bibehållande av nämnda förmåner, placeras i lönegraden B 18 — men, i betraktande av bostadsförmånen, med pensionsunderlagen och därå grundade pensionsavgifter efter närmast högre klasser. Reservationsvis har inom kommittén föreslagits, att överläkarna vid de större hospitalen i Uppsala, Strängnäs, Vadstena, Västervik, Växjö, Lund, Vänersborg, Kristinehamn, Säter och Östersund måtte placeras såsom överläkare av 1:a klass i lönegraden B 20 samt att överläkarna vid de mindre hospitalen i Stockholm, Nyköping, Göteborg, Härnösand och Piteå måtte såsom överläkare av 2:a klass hänföras till lönegraden B 19, samtliga.

såsom av kommittén föreslagits, med bibehållna naturaförmåner. En av reservanterna har emellertid därvid förutsatt, att överläkaren vid Stockholms hospital skulle förmedelst sin avlöning jämväl såsom professor vid karolinska institutet i allt fall erhålla högre avlöning än de övriga hospitalsöverläkarna. Likaledes har reservationsvis yrkande framställts om att samtliga överläkare måtte pensioneras efter 20:de lönegraden.

Vid det övervägande, jag ägnat spörsmålet om överläkarnas placering i den nya löneplanen, har jag — med allt beaktande av såväl de mycket höga krav, som måste ställas å dessa befattningshavare, som den betydelse, deras avlöningsförhållanden kunna hava för vinnande av goda krafter åt hospitalsläkarbanan — dock funnit mig icke böra föreslå någon förhöjning av de utav löneregreringskommittén ifrågasatta avlönings- och pensionsförmånerna, och får jag sålunda tillstyrka kommitténs förslag härutinnan. I likhet med löneregreringskommittén anser jag därvid, att, ehuru Stockholms hospital i fråga om patientantalet tillhör de mindre, överläkarbefattningen därstädes likväl bör med hänsyn till den mycket livliga omsättningen av sjuka vid hospitalet hänföras till lönegraden B 19 samt att överläkaren vid Nyköpings hospital, vilken för närvarande ätnjuter samma avlöning, som är fastställd för överläkare vid de större hospitalen, bör kunna klassificeras såsom överläkare av 2:a klass.

Befattningarna som överläkare vid Stockholms hospital samt Uppsala hospital och asyl äro — såsom i det föregående anförts — förenade med professur i psykiatri vid karolinska institutet resp. Uppsala universitet, och med överläkarbefattningen vid Lunds hospital och asyl är förbunden skyldighet att undervisa i nämnda vetenskap vid Lunds universitet.

Lagtima riksdagen 1918 har i sin skrivelse den 15 juni 1918 nr 414 beträffande dessa kombinationer av tjänster anført, att i fråga om de nu förenade befattningarna som överläkare vid Stockholms hospital och professor i psykiatri vid karolinska institutet i en motion hemstälts om skrivelse till Kungl. Maj:t dels om närmare utredning beträffande avlöningsförmånerna för nämnda befattningshavare och dels om framläggande för riksdagen av det förslag, vartill nämnda utredning kunde giva anledning. I likhet med motionären ansåge även riksdagen skäl kunna anföras för en utredning i förevarande avseende; i så fall syntes denna utredning böra ske i sammanhang med den utredning beträffande motsvarande befattningar vid universiteten i Uppsala och Lund, som löneregreringskommittén i sitt i ärendet avgivna utlåtande ansett böra komma till stånd och i vilket avseende någon erinran från vederbörande departementschefs sida ej framstälts.

Sedan sistberörda ärende blivit remitterat till medicinalstyrelsen och medicinska fakulteten i Lund framlagt förslag om förändring av lärarbefattningen i psykiatri vid Lunds universitet till en professur i nämnda ämne, har medicinalstyrelsen i skrivelse till Konungen den 22 januari 1921 — med förmälan att

styrelsen under visst angivet förbehåll icke hade något att erinra mot den av medicinska fakulteten föreslagna ändringen — framhållit, att huvudavlöningen till samtliga ifrågavarande befattningar borde utgå i form av överläkarlön och vederbörande professor avlönas med ett arvode. Den administration och de ekonomiska ärenden av mångfaldigt slag, vilka åläge överläkarna vid hospitalen, vore nämligen enligt medicinalstyrelsens uppfattning av den vikt och betydelse, att med hänsyn till hospitalens intressen huvudvikten måste läggas vid anställningen såsom överläkare, desto mer som överläkarna måste vara boende inom anstalterna och de för dem anvisade bostäderna inginge i de för överläkarna fastställda avlöningsförmånerna. Beträffande storleken av de arvoden, som borde tillerkännas innehavarna av resp. professorer, ansåg medicinalstyrelsen något yttrande icke påfordras från styrelsens sida, utan syntes detta styrelsen vara en angelägenhet, som det tillkomme vederbörande universitetsmyndigheter att utreda.

Efter framställning av chefen för ecklesiastikdepartementet har Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition (åttonde huvudtiteln, punkt 77) framlagt förslag om förändring med ingången av år 1923 av lärarbefattningen i psykiatri vid Lunds universitet till en professor i samma ämne.

I likhet med vad dels medicinalstyrelsen i ovan anförda skrivelse och dels löneregringskommittén i sitt förevarande betänkande (s. 20) framhållit, anser jag, att avlöningen till de tre med professorer i psykiatri förenade överläkarbefattningarna bör utgå i form av lön jämte bostadsförmån för överläkarbefattningen och arvode för professuren.

Vad beträffar storleken av de arvoden, som böra utgå till innehavarna av respektive professorer, har 1902 års löneregringskommitté ansett något förslag i berörda hänseende från kommitténs sida icke vara erforderligt, då denna fråga enligt kommitténs mening ankomme på yttrande av den av Kungl. Maj:t genom beslut den 3 december 1920 tillsatta kommittén för utredning rörande definitiv lönereglering för befattningshavare vid rikets universitet m. m., den s. k. högskolornas löneregringskommitté.

Sådant förslag har sedermera av sistnämnda kommitté avgivits i första delen av dess betänkanden, vilken del bland annat behandlar frågan om definitiv lönereglering för befattningshavare vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko kirurgiska institutet. Enligt nyssnämnda förslag skulle, under förutsättning att 1902 års löneregringskommittés ovan nämnda förslag i fråga om överläkarlönerna genomföres, arvodet för en var av de tre professorerna bestämmas till 3,000 kronor för år.

Efter samråd med chefen för ecklesiastikdepartementet ausåg jag mig vid min förberedande anmälan av ifrågavarande löneregringsärende till årets statsverksproposition kunna, i likhet med 1902 års lönereg-

leringskommitté, utgå från den förutsättningen, att arvodena för de tre professurerna i psykiatri skulle — i anslutning till det av högskolornas lönerigeringskommitté avgivna förslaget i ämnet — nyregleras samtidigt med vederbörande överläkaravlönningar.

Enligt vad chefen för ecklesiastikdepartementet numera meddelat mig, anser han sig emellertid icke lämpligen böra utbryta denna detalj av det av sistnämnda kommitté avgivna förslaget till definitiv lönerigering för befattningshavarna vid universiteten och karolinska medikokirurgiska institutet, vilket förslag icke kan i sin helhet föreläggas innevarande års riksdag.

Vid sådant förhållande och då en nyreglering av överläkarlönerna utan samtidig revidering av professorsarvodena skulle vålla olägenheter av löneteknisk natur, anser jag mig nödsakad föreslå, att överläkarbefattningarna vid Stockholms hospital samt vid hospitalen och asylerna i Uppsala och Lund skola från och med ingången av år 1923 sättas på övergångsstat med bibehållande av samtliga avlöningsförmåner enligt nu gällande avlöningsstat. Denna provisoriska anordning skulle då äga bestånd till dess ny lönerigering för befattningshavarna vid universiteten och karolinska medikokirurgiska institutet träder i kraft.

Utom avlöningsförmåner enligt den nuvarande staten böra givetvis överläkarna i fråga under övergångstiden äga rätt till tillfällig löneförbättring enligt de för oregerade befattningar gällande grunderna. Därest förslaget om förändring av lärarbefattningen i psykiatri vid Lunds universitet till professur vinner riksdagens bifall, torde emellertid en förändring av fördelningen av nuvarande totalbeloppet, 1,000 kronor, av den tillfälliga löneförbättringen å överläkarbefattningen och å lärarbefattningen böra äga rum till överensstämmelse med vad som gäller för motsvarande befattningar i Uppsala, så att tillfälliga löneförbättringen å överläkarbefattningen utgår med 375 kronor och å professuren med 625 kronor.

De nuvarande *hospitalsläkartjänsterna*, med ett i det följande nämnt undantag, anser kommittén böra under benämning hospitalsläkare av 1:a klass hänföras till lönegraden B 18, utan rätt till fria naturaförmåner.

Det kan icke förnekas, att detta förslag innebär en avsevärd ökning av den nuvarande avlöningen, även om man tager i betraktande, att hospitalsläkarna härvid skulle förlora dem hittills tillerkända fria naturaförmåner. Men vill man söka ernå en tillfredsställande rekrytering och särskilt förmå de unga läkarkrafterna att ägna sig åt sinnessjukvården, torde enda utvägen vara att göra även de underordnade läkar-

tjänsterna vid hospitalen mera ekonomiskt lockande än för närvarande. Jag finner mig därför böra tillstyrka kommitténs förslag i förevarande avseende.

Vad därefter angår de *biträdande läkarna*, erinrar kommittén därom att, jämlikt kungörelse den 17 december 1915, för behörighet till befattning såsom läkare vid statens anstalter för sinnessjuka — vare sig med fast anställning eller med förordnande tills vidare — erfordras bland annat att under minst tre år hava tjänstgjort som läkare vid statsanstalt för sinnessjuka eller därmed jämförlig sinnessjukanstalt och att därvid hava visat sig vara ägnad för läkarbefattning vid sinnessjukvården.

Under framhållande att innehavare av biträdande läkarbefattningar med förordnande tills vidare alltså äro i sinnessjukvård väl utbildade läkare, ävensom att deras göromål i stort sett sammanfalla med dem, som tillkomma hospitalsläkare, nämligen att närmast under överläkaren handhava sjukvården å viss avdelning, föreslår kommittén, att de biträdande läkarna skola såsom ordinarie tjänstemän hänföras till lönegraden B 16, utan rätt till fria naturaförmåner, och att i sammanhang härmed deras benämning förändras till hospitalsläkare av 2:a klass. Vid denna ändring beträffande de biträdande läkarbefattningarna anser kommittén även, att hospitalsläkarbefattningen vid Härnösands hospital bör klassificeras såsom hospitalsläkare av 2:a klass.

Av skäl, kommittén sålunda anfört, och under hänvisning till vad jag nyss framhållit rörande nödvändigheten ur rekryteringssynpunkt att vidtaga avsevärda löneförbättringar för de lägre läkartjänsterna vid hospitalen, tillstyrker jag vad kommittén sålunda föreslagit i fråga om avlöning till de biträdande läkarna. Mot förändringen av deras benämning till hospitalsläkare av 2:a klass finner jag icke något vara att erinra, liksom ej heller mot att hospitalsläkarbefattningen vid Härnösands hospital upptages bland sistnämnda kategori av befattningshavare.

Läkare, som icke innehar föreskriven behörighet att erhålla ordinarie befattning, torde böra avlönas såsom icke-ordinarie befattningshavare enligt grunder, som fastställas av Kungl. Maj:t.

Under det att biträdande läkare för närvarande har en kontant avlöning å stat av 5,000 kronor utan ålderstillägg, men med rätt till naturaförmåner, åtnjuta läkaren vid Visby hospital en kontant avlöning av 5,500 kronor jämte ålderstillägg å 600 kronor efter fem år, men icke några naturaförmåner.

Kommittén har ansett läkaren vid Visby hospital skäligen kunna, vid befattningens inpassande i det nya lönesystemet, placeras i lönegraden B 16 eller samma lönegrad som hospitalsläkare av 2:a klass. Mot detta kommitténs förslag har jag ej funnit anledning till erinran.

Vid bifall till nu framlagda förslag av läkarpersonalens placering i olika lönegrader, skulle, vad *överläkarna* angår, i 1:a klass komma de, som för närvarande i kontant begynnelseavlönning hava 7,500 kronor (jänte 600 kronor i ålderstillägg), med frånräknande av överläkartjänsten vid Nyköpings hospital, men med tillförande av den vid Stockholms hospital, alltså tillhopa ett antal av 11, av vilka dock 3 provisoriskt skulle ställas å övergångsstat.

Till 2:a klass skulle höra de, som för närvarande i kontant begynnelseavlönning hava 7,000 kronor, jämte överläkartjänsten i Nyköping, alltså 4.

Antalet *hospitalsläkare av 1:a klass* skulle bliva lika med nuvarande antal hospitalsläkare med frånräknande av tjänsten vid Härnösands hospital, alltså 21, antalet *hospitalsläkare av 2:a klass* lika med nuvarande antal biträdande läkare med tillägg av dels en från och med år 1922 vid Lunds hospital och asyl tillkommen biträdande läkare dels ock hospitalsläkartjänsten i Härnösand, alltså 27.

Härtill skulle slutligen komma *läkartjänsten vid Visby hospital*.

Kontors-
personal.
Sysloman.
Avlöning.

I det föregående äro omförmälda de avlöningsförmåner, som, obereknat dyrtidstillägg, för närvarande tillkomma vid hospital och asylanställda *sysloman*.

Föreningen hospitalsförvaltningens tjänstemän har i sin senaste framställning i ämnet den 25 maj 1921 hemställt, att — frånsett syslomanen vid de små anstalterna i Visby och Malmö — syslomanen måtte indelas i tre avlöningsgrupper, tillhörande resp. 16:e, 15:e och 14:e lönegraderna inom avdelningen B i den löneplan, som finnes intagen uti § 9 av det vid 1921 års riksdag antagna avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement m. fl. verk.

Till den högsta avlöningsgruppen — sysloman av klass 1 — skulle hänföras de, som äro anställda vid anstalter med patientantal överstigande 1,200 (Uppsala hospital och asyl samt Lunds hospital och asyl);

till den andra gruppen — klass 2 — sysloman vid anstalter med patientantal understigande 1,200, men överstigande 500 (Vänersborgs

hospital och asyl, Västerviks, Sätters, Kristinehamns, Strängnäs och Östersunds hospital samt Vadstena hospital och asyl);

till den tredje gruppen — klass 3 — sysslomän vid anstalter med patientantal understigande 500, men överstigande 200 (Piteå hospital och asyl samt Växjö, Göteborgs, Härnösands, Stockholms och Nyköpings hospital).

Mot denna gruppindelning har jag, i likhet med löneregleringskommittén, ej haft någonting att erinra och kan således icke tillstyrka en av sysslomannen vid Vänersborgs hospital och asyl (patientantal 1,080) hos Kungl. Maj:t gjord framställning om befattningens hänförande till den första gruppen. Icke heller kan jag tillstyrka vare sig att, såsom föreningen hemställt, de särskilda grupperna placeras i 16:de, 15:e och 14:de lönegraderna inom avdelningen B i förenämnda löneplan eller att, såsom reservationsvis inom löneregleringskommittén föreslagits, samtliga sysslomän inom nuvarande högsta gruppen, utan att uppdelas på sätt ifrågasatts, måtte hänföras till 15:de lönegraden samt övriga sysslomän till 14:de lönegraden. Jag anser i likhet med löneregleringskommittén det vara mest rättvist, att sysslomännen i enlighet med ovannämnda gruppindelning hänföras till respektive 15:de, 14:de och 13:de lönegraderna, och får jag i detta hänseende liksom kommittén erinra om, att i den centrala statsförvaltningen endast ett mindretal av 2:dra normalgradens tjänstemän hänförts till 16:de lönegraden, under det att det stora flertalet upptagits i 15:de lönegraden.

Departements-
chefen.

För sysslomannen vid Visby hospital är i nu gällande stat uppfört allenast arvode å 2,000 kronor. Han torde böra hänföras till icke-ordinarie befattningshavare och hans avlöning bestämmas i den för dylika befattningshavare gällande ordning.

Vad Malmö asyl beträffar, är denna, såsom förut omnämnts, avsedd att indragas, och finnes ej där någon ordinarie kontorspersonal.

Föreningen hospitalsförvaltningens tjänstemän har i oförmälda framställning ånyo upptagit sysslomännens vid flera föregående tillfällen framförda önskemål att få sin tjänstetitel förändrad till »hospitalsintendent»; och har föreningen i skrivelse den 29 augusti 1919 mera ingående belyst de förhållanden, som föranlett framställningen i fråga. Reservationsvis har ock inom kommittén hemställts, att sistnämnda skrivelse måtte före berörda frågas avgörande underställas prövning såväl av medicinalstyrelsen som av sakkunniga för verkställande av revision av stadgan angående sinnessjuka m. m.

Ifrågasatt
ändring av
tjänstetitel.

Frågan om förevarande titelförändring var behandlad i löneregleringskommitténs betänkande den 24 april 1918 (LVII). Kommittén omnämnde då (sid. 126), att flertalet hospitalsdirektioner avstyrkt titelförändringen, medicinalstyrelsen likaså. För egen del fann kommittén några bärande skäl till förändringen ej anförda och ansåg därför titeln syssloman böra bibehållas. Under erinran härom har kommittén i sitt nu förevarande betänkande överlämnat till Kungl. Maj:ts prövning, huruvida skälig anledning numera må anses förefinnas för ändring av den gamla titeln å ifrågavarande befattning.

Departements-
chefen.

Då frågan om sysslomanstitelns förändring — vilken fråga måste anses vara av underordnad betydelse — icke lämpligen torde böra bringas till avgörande, förrän nyssberörda sakkunniga avgivit betänkande samt medicinalstyrelsen och, eventuellt, vederbörande hospitalsdirektioner blivit i frågan hörda, finner jag framställningen härutinnan icke böra för närvarande föranleda någon åtgärd.

Framställning
om tillfällig
löneförbättring.

Nyssnämnda förening har uti sin framställning av den 25 maj 1921 även erinrat om sin skrivelse den 22 februari 1921 med hemställan om tillfällig löneförbättring för sysslomännen för år 1921, vilken hemställan — avstyrkt av löneregleringskommittén med hänsyn till den kommittén anbefallda utredningen angående ny definitiv löne reglering för befattningshavare vid statens hospital och asyler — ej föranledde någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd. I sin nu förevarande framställning har föreningen begärt, att nyssberörda hemställan måtte tagas under förnyad omprövning i och för förslag till 1922 års riksdag rörande tillfällig löneförbättring för sysslomännen.

Departements-
chefen.

Att samtidigt därmed att, efter nämnda utrednings verkställande, förslag framlägges rörande ny definitiv löne reglering för personalen vid statens hospital och asyler, återupptaga spørsmålet om tillfällig löneförbättring för den nämnda särskilda kategorien av ifrågavarande personal har jag ansett icke böra ifrågakomma.

Bokhållare.

Vid 1918 års lagtima riksdag blevo å ordinarie stat uppförda jämväl bokhållarbefattningar vid hospitalen. Befattningarna uppdelades i två lönegrader, bokhållare av första (högsta) grad och bokhållare av andra (lägsta) grad. Befattning av första grad var avsedd för man, befattning av andra grad var enligt staten avsedd att i regel innehavas av kvinna. Avlöningsförmånerna finnas angivna i det föregående.

För att antagas till *bokhållare av högsta lönegraden* skulle vederbörande hava avlagt realskoleexamen med överbetyg i ämnena svenska språket och matematik eller ock studentexamen med betyget godkänd i dessa ämnen. Den, som antoges till *hospitalsbokhållare av högsta graden*, borde emellertid förutom avlagd skolexamen hava genomgått en tvåårig kurs vid av staten understödd handelsskola eller ock på annat sätt hava förvärvat motsvarande utbildning.

Bokhållare av lägsta graden, såväl som *kassörskor*, borde hava avlagt minst realskoleexamen eller ock avgångsexamen från statens normalskola för flickor i Stockholm eller med denna i fråga om kompetensvärdet av avgångsbetyg jämnställd skola samt dessutom hava genomgått minst en ettårig kurs vid handelsskola eller ock på annat sätt förvärvat motsvarande utbildning.

Bokhållare av högsta graden (13) skola finnas vid samtliga hospital undantagandes dem i Nyköping, Visby och Härnösand.

Bokhållare av andra grad äro till antalet 8 och finnas vid hospitalen i Uppsala, Strängnäs, Vadstena, Västervik, Lund, Vänersborg, Kristinehamn och Säter.

Föreningen hospitalsförvaltningens tjänstemän har i sin förenämnda framställning hemställt, att samtliga bokhållartjänster vid hospitalen måtte placeras i löneplan för manliga tjänstemän samt att kompetensfordringarna för bokhållare av andra graden måtte ändras till överensstämmelse med de för bokhållare av första graden fastställda.

Vidare har föreningen yrkat, att bokhållarbefattningarna i nuvarande 1:a eller högsta graden måtte i den nya löneplanen placeras i B 9 och bokhållarbefattningarna av lägsta graden i B 6. Enahanda yrkande har ock inom löneredningskommittén reservationsvis framförts. I en till Kungl. Maj:ts ingiven skrift hava bokhållare av 2:a graden hemställt, att kvinnlig innehavare av dylik befattning måtte hänföras till C 4.

Med hänsyn till att arbetet med bokföring av hospitalens räkenskaper måste anses till väsentlig del vara av den beskaffenhet, att det med fördel kan utföras av kvinnor, finner jag mig lika med kommittén icke kunna tillstyrka föreningens framställning om samtliga bokhållartjänsters placering i löneplan för manliga tjänstemän, lika litet som jag kan biträda förslaget om ändring i kompetensfordringarna. För att möjliggöra att bokhållartjänster av lägsta graden må, efter sig före-

*Departements-
chefen.*

teende omständigheter, kunna besättas med män eller kvinnor torde emellertid, på sätt kommittén föreslagit, i tjänsteförteckning bära upp- tagas lönegrad för dels män och dels kvinnor i vad ifrågavarande be- fattningar angår.

I likhet med löneregleringskommittén finner jag mig icke kunna tillstyrka högre placering än att bokhållare av nuvarande högsta graden hänföras till B 8 — motsvarande vid kommunikationsverken placeringen av manlig postexpeditör, förrådsbokhållare vid telegrafverket samt manlig kontorsskrivare vid statens järnvägar och vattenfallsverk — ävensom att manlig bokhållare av nuvarande lägsta graden vid hospitalen placeras, under benämning *manligt kameralbiträde*, i B 4, motsvarande placeringen av manliga kontorsbiträden vid statens järnvägar och vattenfallsverk.

Kvinnlig innehavare av dylik befattning torde under benämning *kvinnligt kameralbiträde* bära hänföras till C 3 i förenämnda reglemente, motsvarande, vad avlöningsbeloppen angår, kanslibiträden vid kommuni- kationsverken.

Med detta förslag rörande de manliga och kvinnliga kameralbiträdes- befattningarnas inpassande i lönesystemet har jag uppenbarligen icke velat intaga någon ståndpunkt i fråga om det definitiva ordnandet av förhållandet mellan manliga och kvinnliga befattningshavares av- löning.

Kassörskor.
Skrivbiträden.

Beträffande kassörskor och kvinnliga skrivbiträden, vilkas befatt- ningar även upptogos å ordinarie stat vid 1918 års lagtima riksdag, anföres i meranämnda förenings framställning, att de för närvarande åtnjöte samma kontanta löner som kvinnliga biträden av resp. 3:e och 2:a graderna inom den övriga civila statsförvaltningen samt dessutom möblerad bostad med lyse och värme.

I det föregående äro avlöningsförmånerna angivna.

Föreningen har såsom sin mening uttalat, att, därest å blivande löner avdrag skulle ske för nämnda naturaförmåner, kassörskor och skriv- biträden borde placeras i närmast högre lönegrad än bemälda biträden inom den övriga civila förvaltningen, vilka av 1921 års riksdag hänförts till 5:e resp. 3:e lönegraden, avdelningen C, i förenämnda avlönings- reglemente. Yrkande av enahanda innehåll har ock reservationsvis blivit inom kommittén framfört.

Departements-
chefen.

Under erinran att kassörskor finnas vid alla hospital, undantagandes Visby, (alltså till ett antal av 15) samt att skrivbiträden finnas vid fler-

talet hospital (12), men ej vid Nyköpings, Visby, Härnösands och Piteå, ävensom att skrivbiträdena i första hand äro avsedda för överläkareexpeditionerna, men att, i den mån tiden medgiver, deras arbetskraft även kan tagas i anspråk för arbetet å sysslomanskontoren, finner jag, i likhet med lönerogleringskommittén, att det bör vara till fyllest att placera kassörskorna i C 5 och skrivbiträdena, under benämning *kanslibiträden*, i C 3.

I nu gällande avlöningsreglemente för sjukvårds- och ekonomipersonalen vid statens anstalter för sinnessjuka äro under sjukvårdspersonalen upptagna uppsyningsmän av tre grader, förestånderskor likaledes av tre grader, förste skötare och skötare samt första sköterskor och sköterskor. Avlöningsförmånerna hava angivits i det föregående.

*Sjukvårds-
personal.*

Vad beträffar antalet av nämnda befattningshavare, är detsamma i reglementet bestämt för uppsyningsmän och förestånderskor, varemot för de övriga antalet bestämmes av Kungl. Maj:t på framställning av medicinalstyrelsen.

I sitt betänkande angående statsdepartement och centrala ämbetsverk erinrade lönerogleringskommittén (delen LXII sid. 45—46), hurusom för kommunikationsverken vore ur angivna synpunkter föreskrivet, att antalet befattningar i vissa lägre lönegrader bestämmes av Kungl. Maj:t, men att dessa synpunkter enligt kommitténs mening icke kunde anläggas, då det gällde personalen vid centralförvaltningen i övrigt. Kommittén såge ingen anledning, varför ej där fortfarande borde kunna tillämpas hittillsvarande anordning, varigenom inrättande av nya tjänster och i förekommande fall indragning av gamla, i samtliga grader — sålunda även de lägre — underställas ej blott Kungl. Maj:ts utan även riksdagens prövning. Vad sålunda sagts syntes kommittén jämväl i allmänhet äga tillämpning i fråga om verk, vilka antingen helt eller delvis vore att hänföra till den lokala förvaltningen.

Kommitténs uppfattning i nämnda hänseende vann Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande, även vid behandlingen av de 1921 års riksdag förelagda frågorna om fångvårdsstaten och statens tvångsarbetsanstalter.

Det har nu synts kommittén, att samma förfarande borde utan olägenhet kunna komma i tillämpning beträffande all ordinarie personal vid statens hospital och asyler, allrahelst efter det beslut av 1921 års riksdag fattats om budgetårets omläggning. Häremot torde icke vara något att erinra.

Uppsynings-
män och
föreständer-
skor.

I framställning till löneregleringskommittén har hospitalens uppsyningspersonals förening hemställt, *dels* att nuvarande 3:e (lägsta) gradens uppsyningsmans- och föreständerskebefattningar måtte indragas och befattningshavare tillhörande denna grad överföras till 2:a graden, *dels* att 2:a gradens uppsyningsmän och föreständerskor måtte överföras till 1:a (högsta) graden, *dels* att uppsyningsmän av 1:a graden måtte uppföras i 9:e lönegraden och uppsyningsmän av 2:a graden i 8:e lönegraden enligt kommunikationsverkens löneplan avdelning A (motsvarande samma lönegrader avdelning B enligt det vid 1921 års riksdag antagna avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement m. fl. verk), *dels ock* att föreständerskor av 1:a graden måtte uppföras i 6:e lönegraden samt föreständerskor av 2:a graden i 5:e lönegraden enligt kommunikationsverkens löneplan avdelning B (motsvarande 7:e resp. 6:e lönegraden avdelning C enligt nyssberörda vid 1921 års riksdag antagna avlöningsreglemente). Föreningen har ansett uppsyningsmän vid hospitalen böra jämnställas med lokomotivmästare vid statens järnvägar, linjemästare vid telegrafverket och kronohäktesföreståndare vid fängvårdsstaten.

Departements-
chefen.

Lika med löneregleringskommittén får jag tillstyrka, att för såväl uppsyningsmän som föreständerskor vid hospitalen bestämmas allenast två tjänsteklasser, uppsyningsmän och föreständerskor av 1:a klass samt uppsyningsmän och föreständerskor av 2:a klass. Däremot anser jag, också i likhet med kommittén, det vara tillfyllest, om uppsyningsmän av 1:a klass hänförs till lönegraden B 7 och uppsyningsmän av 2:a klass till B 5 i avlöningsreglementet för statsdepartement m. fl. verk och att föreständerskor av 1:a klass hänförs till C 6 och föreständerskor av 2:a klass till C 4 i samma avlöningsreglemente.

Vad de nuvarande uppsyningsmans- och föreständerskebefattningarna angår, har kommittén hemställt, att, såsom redan förut varit i fråga, en uppsyningsmansbefattning vid Växjö hospitals manliga sjukavdelningar uppflyttas från nuvarande 2:a grad till blivande 1:a klass och därigenom i detta hänseende likställas med enahanda befattning vid samma hospitals kriminalavdelning, ävensom att, med bifall till en av nuvarande innehavaren hos kommittén gjord, av vederbörande överläkare tillstyrkt framställning, en föreständerskebefattning likaledes vid Växjö hospital uppflyttas från nuvarande 2:a grad till blivande 1:a klass. Likaledes har det synts kommittén, att en uppsyningsman och en föreständerska vid Göteborgs hospital, vilka för närvarande tillhöra 2:a graden, böra uppföras i 1:a klassen. Detta hospital med ett platsantal av samman-

lagt 355 har ett femtiotal platser avsedda för sjuka av första betalningsklassen, vilket medför ett ökat arbete för nämnda befattningshavare. Platsantalet vid Piteå hospital och asyl (370) har synts kommittén berättiga, att en uppsyningsman och en förestånderska därstädes ävenledes uppflyttas från nuvarande 2:a graden till 1:a klass. Mot vad kommittén sålunda ifrågasatt har jag ej funnit skäl till erinran.

I övrigt skulle, på sätt kommittén hållit före, uppsyningsmans- resp. förestånderskebefattningarna av nuvarande 2:a och 3:e graderna sammanföras med varandra till resp. 2:a klass.

Vid godkännande av vad jag nu förordat skulle antalet bliva:

av uppsyningsmän av 1:a klass	18,
» » » 2:a »	16,
» förestånderskor » 1:a »	17,
» » » 2:a »	26.

Beträffande därefter förste skötare och första sköterskor samt skötare och sköterskor har från svenska hospitalspersonalens förbund, jämväl genom dess representant inför kommittén sjukskötaren W. Svensson, föreslagits, att nämnda grupper skulle sammanslås under benämningarna »skötare» och »sköterskor» — med placering skötare i lönegraden B 5 och sköterskor i lönegraden C 3 i avlöningsreglementet för statsdepartement m. fl. verk.

Mot detta förslag har i ett flertal skrifter inlagts en bestämd gensaga från hospitalens förste skötarpersonalsförening; och har denna förening till löneregeringskommittén överlämnat yttrauden i ämnet från de allra flesta överläkarna vid hospitalen, vilka avstyrkt den ifrågasatta sammanslagningen.

På de skäl, kommittén anfört (sid. 30) för sitt ställningstagande till sagda förslag, har jag ansett mig böra avstyrka detsamma. Jag finner alltså ej anledning att föreslå rubbning i den vid 1918 års lagtima riksdag godkända uppdelningen av ifrågavarande tjänstekategorier, men vill i likhet med kommittén förorda, att benämningarna förste skötare och första sköterskor utbytas mot »överskötare» och »översköterskor»; och anser jag att, i enlighet med vad kommittén föreslagit, överskötare böra hänföras till lönegraden B 4, skötare till B 2, översköterska till lönegraden C 3 och sköterska till C 2 i förenämnda reglemente för statsdepartement m. fl. verk. Jag har sålunda funnit mig icke kunna biträda vare sig inom kommittén reservationsvis gjorda yrkanden

Förste skötare och första sköterskor.
Skötare och sköterskor.

Departementschefen.

om skötarnas placering i lönegraden B 3 eller en av sistnämnda förening gjord framställning om överskötares och översköterskors placering i B 5 resp. C 4.

Enligt 13 § i nu gällande avlöningsreglemente för sjukvårds- och ekonomipersonalen kan, såsom förut är nämnt, ett särskilt ansvarsarvode tilldelas befattningshavare bland sjukvårdspersonalen, åt vilken ombetrots att särskilt ansvara för handhavandet av sjukvård, förråd m. m. inom viss avdelning. Detta ansvar finner jag i likhet med kommittén böra utan särskilt arvode tillhöra den överskötare resp. översköterska, i vars åligganden detta uppdrag ingår.

Antalet av nu ifrågakvarande sjukvårdspersonal i de särskilda grupperna skulle vid bifall till mitt förslag bliva följande:

överskötare (= nuvarande förste skötare)	133,
översköterskor (= nuvarande första sköterskor) ..	203,
skötare	694,
sköterskor	791.

Emellertid torde, av skäl löne regleringskommittén (sid. 42) anført, Kungl. Maj:t böra anbefalla medicinalstyrelsen att verkställa närmare utredning, huruvida antalet befattningshavare må kunna i någon mån reduceras, särskilt vid de fasta paviljongerna.

*Ekonomi-
personalen.*

I nu gällande avlöningsreglemente för sjukvårds- och ekonomipersonalen vid statens anstalter för sinnessjuka äro under ekonomipersonalen uppförda såsom ordinarie följande befattningshavare:

maskinmästare av 2 grader,
maskinister av 2 grader,
hantverksföreståndare av 2 grader,
trädgårdsmästare,
befallningsmän,
köksförestånderskor av 3 grader,
tvättförestånderskor av 2 grader,
bageriförestånderskor av 2 grader,
arbetsförestånderskor,
hantverkare,
chaufförer,
eldare av 3 grader,
magasinsföreståndare,
föreståndare i stall, ladugård och svinstall, post- och stadsbud, nattvakter samt manliga biträden i trädgård och jordbruk,

köksförestånderskornas närmaste biträden,
 tvättförestånderskornas » »
 bageriförestånderskornas » »
 sömmerskor och väverskor.

Beträffande den kontanta avlöningen kunna nämnda befattningshavare uppdelas i följande särskilda grupper, räknat uppifrån och ned:

manliga:

- 1) maskinmästare av 1:a graden,
- 2) » » 2:a »
- 3) hantverksföreståndare av 1:a graden, trädgårdsmästare och befallningsmän,
- 4) maskinister av 1:a graden och hantverksföreståndare av 2:a graden,
- 5) maskinister av 2:a graden,
- 6) hantverkare, chaufförer och eldare av 1:a graden,
- 7) magasin föreståndare,
- 8) eldare av 2:a graden, föreståndare i stall, ladugård och svinstall, post- och stadsbud, nattvakter samt manliga biträden i trädgård och jordbruk,
- 9) eldare av 3:e graden;

kvinnliga:

- 1) köksförestånderskor av 1:a graden;
- 2) » » 2:a »
- 3) tvättförestånderskor » 1:a »
- 4) köksförestånderskor av 3:e graden, tvättförestånderskor av 2:a graden, bageriförestånderskor av 1:a graden och arbetsförestånderskor,
- 5) bageriförestånderskor av 2:a graden,
- 6) köksförestånderskornas närmaste biträden,
- 7) tvättförestånderskornas och bageriförestånderskornas närmaste biträden samt sömmerskor och väverskor.

Vad angår ekonomipersonalen, hava åtskilliga önskemål i avseende å avlöningsförhållandena framställt såväl från personalsammanslutningar som från särskilda befattningshavare.

Så har i en framställning föreningen för maskinmästare och maskinister vid statens hospital föreslagit, att vid blivande löneroglering lönerna till maskinister och maskinmästare måtte utgå enligt kommunikationsverkens löneroglering av den 19 juni 1919 med följande lönegrader:

Maskin-
mästare och
maskinister.
Avlöning.

maskinist av 2:a graden lönegrad A 7 (d. v. s. = förste maskinist vid statens vattenfallsverk),

maskinist av 1:a graden lönegrad A 9 (= lokomotivmästare, andre maskinist å ångfärja),

maskinmästare av 2:a graden lönegrad A 11 (= övermaskinist å Köpenhamnsfärjan),

maskinmästare av 1:a graden lönegrad A 12 (= övermaskinist å Sassnitzfärjan).

Departements-
chefen.

Utan att vilja förringa betydelsen för hospitalen av ifrågavarande befattningshavare och deras uppgifter, kan man finna den av föreningen framställda begäran om jämnställdhet med förenämnda befattningshavare vid statens järnvägar och vattenfallsverk något överdriven. Kommittén har för sin del ej kunnat tillstyrka högre placering än att i vederbörande löneplan i avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement m. fl. verk maskinmästare av 1:a (högsta) klass — 9 till antalet — sättas i lönegraden B 7, maskinmästare av 2:a klass — 5 — i B 6 samt maskinister av 1:a klass i B 5 och maskinister av 2:a klass i B 4. Till kommitténs förslag härutinnan finner jag mig böra giva min anslutning, och kan jag sålunda ej förorda vare sig ovanberörda eller andra beträffande ifrågavarande befattningshavare i lönehänseende gjorda framställningar.

Antal och
fördelning
i klasser.

Med avseende å frågan om antalet maskinister och deras fördelning på de två särskilda klasserna, har kommittén erinrat om följande vid 1921 års riksdag behandlade och i vissa delar till kommittén remitterade ärende.

I skrivelse den 31 augusti 1920 hade medicinalstyrelsen — med föranledande av framställningar från en del hospitalsdirektioner — hemställt om vissa ändringar i avseende å det antal befattningshavare, som finnes upptaget i gällande avlöningsreglemente för sjukvårds- och ekonomipersonalen vid statens anstalter för sinnessjuka. I enlighet med styrelsens förslag gjorde Kungl. Maj:ts statsverkspropositionen till 1921 års riksdag hemställa om nämnda ändringar.

Vissa av de riksdagen förelagda förslagen blevo godkända; beträffande andra däremot framhöll riksdagen i skrivelse den 17 juni 1921 (nr 5 A), att med hänsyn till att av medicinalstyrelsen framlagt förslag om lönereglering för hospitalspersonalen för det dåvarande vore under 1902 års löneregleringskommittés prövning, vilken prövning antogs komma att slutföras under år 1921, riksdagen icke funnit skäl föreligga att biträda förslagen om vissa befattningshavares uppförande å ordinarie stat eller uppflyttning i högre lönegrad.

Detta gällde uppförande å ordinarie stat av en extra maskinist av andra graden vid Östersunds hospital och en extra hantverksföreståndare av samma grad vid Göteborgs hospital samt uppflyttande i högre lönegrad av en maskinist vid Nyköpings hospital och en hantverkare och en eldare vid Lunds hospital.

Genom remiss den 9 september 1921 överlämnades nämnda ärende i nyssberörda delar till löneregleringskommittén för att tagas i övervägande vid fullgörandet av det kommittén lämnade uppdraget att avgiva utlåtande rörande hospitalspersonalens avlöningsförhållanden.

I sin ovannämnda skrivelse den 31 augusti 1920 anförde medicinalstyrelsen i de hänseenden, om vilka nu närmast är fråga, hurusom hospitalsdirektionen i Östersund hemställt, att en extra maskinist av andra graden, vilken anställts i samband med genomförande av åtta timmars arbetsdag för ekonomipersonalen, måtte uppföras på ordinarie stat; att hospitalsdirektionen i Nyköping hemställt, att befattningen såsom maskinist av andra graden vid därvarande hospital måtte överföras till första graden, enär de med nämnda befattning förenade avlöningsförmåner vore lägre än de, som tillkomme den darsammastädes anställda smeden, d. v. s. hantverksföreståndares av andra graden, och dessa befattningshavare syntes böra vara åtminstone jämnställda i avlöningshänseende, då maskinisten på sätt och vis vore förman för smeden; samt att direktionen för Lunds hospital och asyl hemställt, att en eldare av första graden måtte uppflyttas till maskinist av andra graden, enär den befattning, nämnde eldare innehade, vore förenad med sådana göromål, som i regel tillkomme maskinist av andra graden.

Medicinalstyrelsen har tillstyrkt bifall till dessa framställningar.

Efter inhämtande av vidare upplysningar dels om det stadigvarande behovet av omfördälda maskinistbefattning vid Östersunds hospital och om den nämnda eldarens vid Lunds hospital och asyl tjänsteställning och göromål, dels ock att vid Nyköpings hospital ej finnes någon maskinmästare och ej heller annan maskinist än den nu ifrågakommande, har löneregleringskommittén ansett sig kunna tillstyrka bifall till vad i angivna hänseenden blivit framställt.

För närvarande utgör antalet maskinister av första grad 13 och av andra grad 16. Detta antal skulle enligt löneregleringskommitténs förslag, som jag finner mig kunna biträda, tillökas med en i 1:a klass och en i 2:a klass, vadan antalet skulle bliva 14 maskinister av 1:a och 17 av 2:a klass.

*Departements-
chefen.*

Hantverksföreståndarna äro för närvarande uppdelade i två grader: i den första graden äro upptagna skrädderi-, skomakeri- och snickeriföreståndare vid de större hospitalen, i andra graden alla övriga hantverksföreståndare. Beträffande dessa befattningar har dels i flera framställningar yrkats, att de nuvarande två graderna skulle sammanslås, dels ock av eller för vissa hantverksföreståndare i lägre graden begärts deras uppflyttning i den högre graden.

*Hantverks-
föreståndare.*

Redan vid 1918 års lagtima riksdag föreslogs i avgivna motioner, att alla hantverksföreståndare skulle höra till en och samma grupp och uppbära samma avlöning som hantverksföreståndare av första graden.

I sitt utlåtande den 9 november 1918 i anledning av riksdagens skrivelse den 15 juni samma år nr 414 har medicinalstyrelsen föreslagit, att någon ändring i den för hantverksföreståndare fastställda graderingen för det

dåvarande icke måtte vidtagas. Det syntes nämligen styrelsen ej kunna förnekas, att de hantverksföreståndare, som uppförts i första (högsta) graden, jämförda med dem av andra graden vid samma anstalt, hade avsevärt större förråd att ansvara för och måste besitta personliga egenskaper, som gjorde dem lämpliga att handhava ett ofta avsevärt antal patienter i arbetet.

Såväl från svenska hospitalspersonalens förbund i skrivelse till chefen för civildepartementet den 14 september 1918 och skrivelse till Konungen den 9 januari 1919 som ock vid flera tillfällen från svenska hospitalens ekonomipersonals förbund — upprepat av förbundets representant inför kommittén, hantverksföreståndaren C. E. Mobert — hava framställts erinringar mot graderingen av hantverksföreståndarna.

I ansökning den 17 juli 1920 gjorde hantverksföreståndaren av andra graden vid Lunds hospital och asyl målaren G. Forsberg framställning om uppflyttning i den högre graden. Direktionen tillstyrkte bifall, men medicinalstyrelsen avstyrkte i utlåtande den 31 augusti 1920.

Styrelsen anförde i sådant hänseende, bland annat, följande:

Anledningen till att vissa skräddare och skomakare vid genomförandet av den nya avlöningsstaten uppfördes såsom hantverksföreståndare av första grad var den, att dessa befattningshavare förutom sitt hantverk hade att handleda patienter i arbetet på verkstäderna. Det vore visserligen sannt, att även målaren kunde hava patienter till hjälp i sitt arbete, men dessa patienter vore vanligen så pålitliga och rediga, att någon direkt handledning i arbetet ej erfordrades, då däremot de patienter, som sysselsattes på skrädderi- och skomakeriverkstäderna, ofta vore mycket svårskötta. Ett uppförande av målaren vid Lunds hospital och asyl i högre lönegrad skulle givetvis hava till följd, att samtliga övriga målare vid statens anstalter för sinnessjuka skulle med fog kunna begära att likaledes bliva uppflyttade i högre grad, d. v. s. ett bifall till hans framställning skulle betänkligt rubba principerna för grupperingen inom den nya avlöningsstaten. Det syntes därför styrelsen vara klokare, att denna fråga behandlades i sammanhang med en eventuell omreglering av samtliga avlöningar för hospitalspersonalen.

Från ekonomipersonalens förbundsavdelning X, Lund, har hemställts, att utöver den hantverksföreståndare för skrädderi och den för skomakeri, som funnes vid Lunds hospital och asyl, måtte från hantverkare till hantverksföreståndare uppflyttas en av vartdera slaget.

I sin ovannämnda skrivelse den 31 augusti 1920 har medicinalstyrelsen anført, hurusom direktionen för Göteborgs hospital, med erinran att, i anledning av genomförandet av åtta timmars arbetsdag, därstädes erfordrats en extra hantverksföreståndare av andra graden, elektriker, hemställt, att denna befattning måtte uppföras på ordinarie stat; och har styrelsen tillstyrkt bifall därtill. Direktionen för Lunds hospital och asyl hade hemställt, att en hantverkare vid anstalten, plåtslagare, måtte uppflyttas till hantverksföreståndare av andra grad; och har i detta hänseende medicinalstyrelsen i nyssnämnda skrivelse framhållit, att övriga vid statens anstalter för sinnessjuka anställda plåtslagare vore uppförda i den nya avlöningsstaten som hantverksföreståndare av andra grad, vadan det syntes styrelsen rättvist, att även plåtslagaren vid Lunds hospital och asyl uppfördes i denna grad.

Löneregleringskommittén har förklarat sig icke kunna tillstyrka ett upphävande av den vid 1918 års lagtima riksdag godkända indelningen

av hantverksföreståndare i två särskilda grader eller klasser och ett sammanförande av dem alla i en gemensam grupp, även om den indelningsgrund, som kommit i tillämpning, icke kunde anses i allo tillfredsställande. Spörsmålen om uppflyttning av vissa hantverksföreståndare från 2:dra till 1:a graden och uppflyttning av en del hantverkare till hantverksföreståndare hade emellertid syntts kommittén vara ur principiell synpunkt så pass betydelsefulla, att de i flera hänseenden fordrade en mera ingående och omfattande utredning. Vid denna utredning, som borde verkställas genom medicinalstyrelsens försorg, syntes även böra komma i betraktande, huruvida ej — jämte vissa befattningars uppflyttande från lägsta till högsta tjänsteklassen — en del befattningar till äventyrs kunde böra överföras från högsta till lägsta klass av hantverksföreståndare. I sammanhang därmed eller, om så ansåges lämpligt, fristående för sig syntes ock böra komma under övervägande, huruvida ej den förenämnda extra hantverksföreståndarbefattningen vid Göteborgs hospital vid sysslans eventuella uppförande å ordinarie stat kunde och borde där upptagas såsom allenast hantverkare.

Mot vad kommittén i denna del anfört synes intet vara att erinra. Alltså torde, på sätt kommittén föreslagit, antalet hantverksföreståndare i de särskilda klasserna upptagas i överensstämmelse med vad som nu gäller samt hantverksföreståndare av 1:a klass (27) hänföras till lönegraden B 5 och hantverksföreståndare av 2:dra klass (85) till B 4. Ett inom kommittén reservationsvis framställt yrkande om hantverksföreståndarnas placering i B 6 respektive B 4 har jag sålunda ansett mig ej kunna biträda.

Departements-
chefen.

För närvarande äro trädgårdsmästare (14) och befallningsmän i avlöningshänseende jämnställda med hantverksföreståndare av högsta graden.

Trädgårds-
mästare, be-
fallningsmän.
Avlöning.

Från befallningsmän föreligger en den 10 november 1920 till kommittén inkommen framställning om deras likställande i avlöningshänseende med uppsyningsmän av högsta grad inom sjukvårdspersonalen.

Från ekonomipersonalens förbund har hemställts, att såväl hantverksföreståndare som trädgårdsmästare och befallningsmän måtte placeras i lönegraden B 6.

Då skäl icke torde föreligga till ett frångående av den år 1918 godkända likställigheten mellan hantverksföreståndare av högsta grad

Departements-
chefen.

samt trädgårdsmästare och befallningsmän, synas även sistnämnda två slag av befattningshavare böra hänföras till lönegraden B 5.

Antal. I skrivelse den 26 november 1921 har medicinalstyrelsen meddelat, att den vid Vadstena hospital och asyl anställde befallningsmannens arbete kunnat fördelas på personal av lägre grad och att hans tjänst i fortsättningen icke kunde anses behöfvlig.

Departements- Antalet befallningsmän, som enligt gällande avlöningsreglemente för sjukvårds- och ekonomipersonalen skall vara 11 men nu faktiskt minskats till 10, torde med anledning av vad sålunda meddelats böra i tjänsteförteckningen upptagas till 10.
chefen.

Hantverkare, För närvarande äro hantverkare, chaufförer och eldare av 1:a graden med varandra likställda i avlöningshänseende.
chaufförer,
eldare av 1:a graden. Rörande ifrågavarande befattningshavares placering å den nya löneskalan har ekonomipersonalens förbund först hemställt, att de skulle placeras i lönegraden B 5, och sedermera, efter det kommitténs förslag avgivits, att de skulle placeras i graden B 3.

Departements- Med fästat avseende å berörda befattningshavares nuvarande avlöningsförhållanden och efter jämförelse med vad som blivit bestämt för sådana befattningshavare inom andra verk, som härvid kunna komma i betraktande, har jag funnit mig icke kunna föreslå högre placering, än den kommittén ifrågasatt eller i lönegraden B 2.
chefen.

Beträffande antalet av dessa befattningshavare torde, vad angår eldare av 1:a grad, böra erinras, att jag i det föregående tillstyrkt, att en eldare av 1:a graden vid Lunds hospital och asyl måtte uppflyttas till maskinist av 2:a klass. Vid godkännande därav skulle antalet eldare av 1:a klass minskas från 16 till 15.

Antalet hantverkare (78) torde, sedan en skomakare vid Vänersborgs hospital och asyl visat sig kunna undvaras, bestämmas till 77. I antalet chaufförer (9) har någon ändring ej ifrågasatts.

Magasins- Magasinsföreståndare (8) äro för närvarande i avlöningshänseende föreståndare. ställda en löneklass under hantverkare, chaufförer och eldare av 1:a graden. Med hänsyn till de skäl, kommittén anfört (sid. 39) för magasinsföreståndarnas placering en lönegrad över nu nämnda befattningshavare eller i B 3, har jag funnit mig böra förorda kommitténs förslag härutinnan.

Från ekonomipersonalens förbund har föreslagits inrättande av en ny ordinarie befattning »trädgårdsförman», jämnställd i lönehänseende med hantverkare.

I likhet med löneregeringskommittén har jag icke kunnat tillstyrka detta, likasom ej heller ett från samma förbund framkommet förslag om uppförande å ordinarie stat — i samma lönegrad som chaufför m. fl. — av motorbåtsförare.

Förutom eldare av 1:a graden finnas vid hospital och asyler ytterligare två grader eldare, 2:a och 3:e gradens. Övriga eldare

Det synes mig, lika med kommittén, att dessa eldare lämpligen kunna sammanföras i *en* klass, placerad i lönegraden B 1.

Hela antalet dylika eldare, skulle, om hänsyn togs till vad för närvarande är fallet beträffande sammanlagda antalet eldare av 2:a och 3:e graden, bliva 69.

Till samma lönegrad, B 1, finner jag ock böra hänföras föreståndare i stall, ladugård och svinstall (26), varemot post- och stadsbud (16) med hänsyn till arten av deras tjänstgöring synas skäligen kunna hänföras till lönegraden B 2. Föreståndare
i stall,
ladugård och
svinstall.
Post- och
stadsbud.

Att, såsom från personalhåll ifrågasatts, post- och stadsbud skulle berättigas till särskild ersättning för hospitalsdirektionens betjänande med vaktmästargöromål, kan jag, i likhet med kommittén, ej tillstyrka.

För närvarande räknas till ordinarie befattningshavare även nattvakter (18) samt manliga biträden i trädgård och jordbruk (24). Vissa manliga
befattningar,
som anses
böra förändras
från ordinarie
till icke-
ordinarie.

Sedan emellertid numera även med extra ordinarie anställning ansetts kunna följa åtskilliga av de förmåner, som äro beskärda ordinarie tjänstemän, såsom avlöning under sjukdom, kostnadsfri ledighet motsvarande semester samt förhöjning av avlöningen efter viss tids tjänstgöring, varjämte riksdagen i ej ringa omfattning plägar tilldela ålderdomsunderstöd åt dylika befattningshavare efter långvarig tjänst, anser jag, i likhet med löneregeringskommittén, att det med hänsyn till hela karaktären av nu ifrågavarande nattvaks- och biträdesbefattningar vid hospitalen är riktigare att hänföra dem till icke-ordinarie befattningar. Till frågan om de nuvarande befattningshavarnas ställning torde jag få återkomma.

Med den ståndpunkt, jag sålunda intagit i berörda hänseende, kan jag givetvis icke tillstyrka från ekonomipersonalens förbund framställda önskemål, att till ordinarie befattningar skulle hänföras även sysslorna

såsom köks-, ekonomi- och kördrängar, renhållare, kollämpare och djurskötarnas biträden ävensom yttre portvakt.

Köks-
föreständerskor.

Av köksföreständerskor förekomma för närvarande tre grader; till tredje graden höra endast de vid Visby hospital och Malmö asyl, vilka torde böra hänföras till icke-ordinarie befattningshavare. Övriga köksföreständerskor synas liksom hittills böra placeras i två grupper.

Ekonomipersonalens förbund har ansett högsta (1:a) graden böra placeras i lönegraden C 5 och 2:a graden i C 4.

Jag anser, i likhet med kommittén, det vara tillfyllest, om högsta klassen till ett antal av 11 placeras i C 4 och andra klassen (4) i C 3.

Tvätt-
föreständerskor.

Tvättföreständerskor (15) äro fördelade i två grader; till den lägre graden höra föreständerskorna vid hospitalen i Nyköping, Växjö, Härnösand och Piteå. Vid de tre sistnämnda hospitalen äro, enligt vad av kommitténs betänkande inhämtas, tvättavdelningarna utrustade med moderna maskiner, vilkas användning och skötsel fordra sakkunskap och erfarenhet från vederbörande föreständerskas sida. Det synes därför, att tvättföreständerskorna vid dessa hospital böra tillhöra den högre graden och endast föreständerskan vid Nyköpings hospital höra till den lägre graden. Den högre graden, till ett antal av 14, torde böra hänföras till C 3 och den lägre till C 2.

Bageri-
föreständerskor. Arbets-
föreständerskor.

Bageriföreständerskor äro fördelade i två grader med 2 befattningar i första och 9 i andra graden. Enligt kommitténs mening böra dessa sammanföras till *en* grad med placering i C 3. Till samma lönegrad hava ock arbetsföreständerskorna (13) synts böra hänföras. Vad kommittén sålunda föreslagit finner jag mig böra tillstyrka.

Vissa
kvinnlige
befattningar,
som anses
böra förändras
från ordinarie
till icke-
ordinarie.

Ej heller har jag funnit skäl till erinran mot kommitténs förslag därom, att till icke-ordinarie kvinnliga befattningshavare måtte överföras, förutom ovannämnda köksföreständerskor av 3:e graden, köks-, tvätt- och bageriföreständerskornas närmaste biträden, tillhoppa 36, samt sömerskor och väverskor, tillhoppa 28. På grund av denna min ståndpunkt kan jag givetvis ej tillstyrka från ekonomipersonalens förbund framställda önskemål, att på ordinarie stat jämväl skulle uppföras telefonist (inre portvakt), kokerska, strykerska och maskintvätterska.

Av vad jag sålunda hemställt rörande ekonomipersonalens placering i lönegrader å den nya löneskalan framgår, att jag icke kunnat ansluta mig vare sig till de ifråga om nämnda personals placering inom kom-

mittén reservationsvis framställda förslagen eller till andra förut icke berörda framställningar i detta hänseende.

Då vid 1885 års riksdag för första gången av Kungl. Maj:t fram-
lades förslag till avlöningsstat för vissa befattningshavare vid hospital
och sådan avlöningsstat av riksdagen godkändes, voro å staten uppförda
allenast läkare och sysslomän. I överensstämmelse med vad Kungl.
Maj:t hemställt anvisade emellertid riksdagen ett särskilt maximibelopp
att utgå av förslagsanslaget till hospitals underhåll till arvoden åt vissa
angivna befattningshavare, vilka icke voro i avlöningsstaten upptagna.

Avlöning till
icke-ordi-
narie befatt-
ningshavare.

Ursprungligen var detta anslagsbelopp upptaget till högst 16,000 kronor. Enligt beslut av 1921 års riksdag utgör beloppet högst 35,500 kronor. De befattningar, som efter 1922 års ingång erhålla avlöning från nämnda anslagsbelopp, äro en amanuens vid Stockholms hospital, predikanter samt hos vederbörande hospitalsdirektioner anställda sekreterare.

Till att bibehålla ett dylikt särskilt anslagsbelopp synes mig anledning icke förefinnas, utan torde avlöningar till dessa befattningshavare böra fastställas i enlighet med vad som enligt det nya avlöningsreglementet kommer att gälla för andra icke-ordinarie befattningshavare vid hospital och asyler. I sådant hänseende torde 34 § i avlöningsreglementet böra komma till användning och således grunderna för avlöningsförmånerna fastställas av Kungl. Maj:t, där ej i särskilda fall Kungl. Maj:t överlåter detta på vederbörande verk (medicinalstyrelsen).

Det torde i detta sammanhang böra erinras, att beträffande all ordinarie personal vid statens hospital och asyler en viss tids provtjänstgöring finnes stadgad, för läkar- och kontorspersonal fastställd till tre år, för sjukvårdspersonal till fyra år, för ekonomipersonalen, beträffande befattningar, vilkas antal bestämmas av Kungl. Maj:t och riksdagen, till ett år och beträffande befattningar, vilkas antal bestämmas av Kungl. Maj:t, till tre år. Under sådan provtjänstgöring avlönas läkar- och kontorspersonal med belopp, som fastställts av Kungl. Maj:t och riksdagen, övrig personal enligt grunder, som fastställts av Kungl. Maj:t.

Till vikarier å läkartjänster vid vakans, tjänstledighet för sjukdom, semester m. m. utgår ersättning, som är fastställd av Kungl. Maj:t och riksdagen.

Vidare finnes anställd annan extra personal, som avlönas i enlighet med av Kungl. Maj:t godkända grunder.

För vissa befattningar utgå arvoden enligt grunder, som av medicinalstyrelsen varje år fastställas.

För samtliga nu nämnda och andra lithörande fall torde den förenämnda 34 § i avlöningsreglementet böra komma i tillämpning.

Att, såsom i 33 § i reglementet förutsättes kunna ske, i stat angiva särskilda arvodesbelopp för vissa icke-ordinarie befattningshavare, därtill synes, vad personalen vid hospital och asylor angår, anledning ej förefinnas.

Avlönings-
reglementet
m. m.

Enligt 2 § i avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement m. fl. verk kunna för tjänstemän vid vissa verk jämte reglementets stadganden gälla särskilda, av Kungl. Maj:t och riksdagen beslutade avlöningsbestämmelser. Samtidigt med utfärdandet den 22 juni 1921 av nämnda avlöningsreglemente (Sv. förf.-saml. nr 451) har ock utfärdats kungörelse (nr 452), innefattande, bland annat, dylika särskilda bestämmelser beträffande tjänstemän vid vissa angivna verk. Även för befattningshavare vid hospital och asylor torde i vissa här nedan angivna hänseenden sådana speciella föreskrifter böra fastställas.

Bland villkoren för åtnjutande av avlöningsförmåner enligt gällande avlöningsstat för läkar- och kontorspersonalen vid statens hospital och asylor ingå bestämmelserna, att överläkare icke må utom hospital och asyl samt läkaren vid Visby hospital icke utom Visby stad utöva enskild praktik mot betalning, utom vad rör nerv- eller sinnessjukdomar, samt att med sysslomansbefattning icke må förenas anställning såsom sekreterare hos vederbörande hospitalsdirektion.

Beträffande bestämmelsen om vissa läkares praktik synes någon ändring icke böra vidtagas. Vad åter angår bestämmelsen om förbud för syssloman att med sin befattning förena anställning såsom sekreterare hos hospitalsdirektion — om vars upphävande gjorts framställning av föreningen hospitalsförvaltningens tjänstemän — må erinras, att denna bestämmelse tillkommit på en tid, då till sysslomansbefattningen hörde anstaltens hela kassarörelse; det ansågs under sådana förhållanden olämpligt, att expeditionen av direktionens kassarapporter till medicinalstyrelsen och innehavande av anstaltens kassa tillhörde samma person. Sedan emellertid numera särskilda kassörskebefattningar tillkommit vid alla statens anstalter för sinnessjuka med undantag av de små anstalterna i Visby och Malmö, har jag i likhet med kommittén ansett det vara obehövt att bibehålla ett bestämt förbud för syssloman att med denna tjänst förena befattning såsom sekreterare hos hospitalets

direktion. Enligt mitt förmenande bör i förevarande fall bestämmelsen i 3 § 2 mom. i avlöningsreglementet för statsdepartement m. fl. verk äga tillämpning, och det skulle alltså ankomma på medicinalstyrelsens prövning, huruvida med sysslomanstjänst må tillsvidare förenas sekreterarbefattning hos vederbörande direktion.

Med överläkares bostadsförmåner är ock förenad förmånen av bränsle ävensom elektrisk belysning, där sådan anordnats, med skyldighet emellertid för honom att själv bekosta armatur och lampor. Även denna förmån bör enligt min mening bibehållas.

Jämt de närmare föreskrifter, som äro eller varda meddelade rörande bostadslägenhetens begagnande, torde beträffande överläkarna böra gälla vad i nämnda 22 § c) och d) finnes för innehavare av tjänstebostad eller, om han avlidit, hans dödsbo föreskrivet angående avträdande av bostad samt i fråga om upplåtande av nödigt utrymme i bostaden för vikarie eller efterträdare.

För närvarande är föreskrivet, att överläkare, som åtnjutit tjänstledighet under längre tid än ett år i följd på grund av sjukdom av sådan art, att han finnes för framtiden till tjänstgöring oförmögen, skall vara skyldig att, efter medicinalstyrelsens omprövning, avstå från den honom tillkommande bostad och övriga naturaförmåner mot en kontant ersättning av 1,500 kronor för år.

En bestämmelse i sådant hänseende synes fortfarande vara av behovet påkallad, dock torde, med avseende å bostadsförmånernas olika värde vid olika hospital, Kungl. Maj:t böra meddela närmare föreskrifter om det ersättningsbelopp, som må anses skäligt.

För undvikande av missförstånd torde ock i de särskilda bestämmelserna böra stadgas, att, då åt befattningshavare bland hospitalspersonalen, mot ersättning i behörig ordning, anvisas tjänstebostad, de i 22 § i avlöningsreglementet givna eller avsedda föreskrifter skola lända till efterrättelse, vare sig bostaden är försedd med möbler och sängkläder eller ej.

Likaså torde böra föreskrivas, att de i 23 § i avlöningsreglementet innefattade bestämmelser i fråga om bränsle skola, beträffande andra befattningshavare vid hospital och asyler än överläkare, äga motsvarande tillämpning i fråga om lyse, då för tjänstebostad erforderligt lyse tillhandahålles befattningshavare. De för befattningshavarna vid hospital och asyler avsedda bostäderna äro nämligen i allmänhet utrustade med elektrisk belysning.

Enligt 22 § i förenämnda avlöningsreglemente gäller såsom allmän regel, att den tjänsteman, åt vilken såsom bostad anvisas lägenhet, som disponeras av statsverket, skall därför på angivet sätt erlægga ersättning, däri inbegripen gottgörelse för centraluppvärmning, om sådan finnes anordnad. Likaså skall enligt 23 § i angivna fall och på angivet sätt erläggas ersättning för eljest erforderligt bränsle. Inom vissa grenar av förvaltningen givas emellertid förhållanden, som motivera en begränsning av nyssberörda allmänna regel beträffande tjänstebostad, så att bostaden bör upplåtas antingen utan ersättning eller mot en efter andra grunder än de i regel stadgade beräknad ersättning.

Efter vad i det föregående omförmälts, föreligga beträffande överläkarna vid hospital och asyler sådana särskilda förhållanden, att de enligt min mening fortfarande böra bibehållas vid fri bostadsförmån. Övriga befattningshavare vid hospital och asyler skulle däremot, vid tillämpning av det nya avlöningssystemet, ej vidare åtnjuta några fria naturaförmåner.

I 19 § 1 mom. i avlöningsreglementet angivas de grunder, enligt vilka vikariatsersättning bör beräknas i de uti paragrafen omförmälda fall. Denna vikariatsersättning utgår med ett belopp för dag räknat, motsvarande skillnaden mellan i 16 § 1 mom. angivet tjänstledighetsavdrag i lägsta löneklass för, å ena sidan, den högre befattningen och, å andra sidan, den vikarierandes egen tjänst, dock med minst 50 öre om dagen.

Med hänsyn till den särskilda ställning i avlöningshänseende och i samband därmed jämväl i pensionshänseende, som enligt vad jag föreslagit med hänsyn till bostadsförmånen skulle tillkomma överläkare vid hospital och asyler, anser jag, att bland särskilda bestämmelser beträffande befattningshavare vid hospital och asyler även bör intagas föreskrift därom, att vid bestämmande av vikariatsersättning enligt de i 19 § 1 mom. angivna grunder överläkarbefattning av 1:a klass skall anses lika med befattning i lönegraden B 20 och överläkarbefattning av 2:a klass lika med befattning i lönegraden B 19.

I 10 § av gällande avlöningsreglemente för sjukvårds- och ekonomipersonalen vid statens anstalter för sinnessjuka meddelas föreskrifter i fråga om befattningshavares skyldighet att från anstalten mottaga kost in natura samt om gottgörelse för mottagen kost.

Även för framtiden torde särskilda föreskrifter böra finnas i detta ämne.

I likhet med löneregleringskommittén anser jag sålunda, att ogifta befattningshavare vid hospital och asylor i allmänhet böra vara pliktiga att från anstalten mottaga kost in natura; dock att vederbörande direktion må, när skäl därtill föreligga, kunna medgiva ogift befattningshavare att själv sörja för sitt kosthåll.

Gift befattningshavare bör i regel själv få handhava sitt kosthåll, men vara skyldig att mottaga kost in natura från anstalten i fall, då sådant enligt direktionens beprövande finnes av omständigheterna påkallat.

För mottagen kost skall befattningshavare hava att utgiva gottgörelse medelst avdrag å den kontanta avlöningen i enlighet med de närmare bestämmelser, som fastställas av Kungl. Maj:t. Den nu gällande bestämmelsen angående vissa på angivet sätt utbildade sköterskors rätt att erhålla personalkost av 1:a klass mot gottgörelse för dylik kost av 2:a klass torde därvid böra upphävas.

Jämlikt 11 § i gällande avlöningsreglemente för sjukvårds- och ekonomipersonalen må förmånen av fri tvätt tillkomma befattningshavare i enlighet med grunder, som medicinalstyrelsen äger bestämma. Även vissa befattningshavare tillhörande läkar- och kontorspersonalen äro för närvarande tillförsäkrade förmånen av fri tvätt.

Nämnda förmån bör i och med det nya avlöningsreglementets tillämpning upphöra, varefter ersättning för tvätt bör utgå enligt av medicinalstyrelsen fastställda grunder.

Genom 24 § i stadgan angående sinnessjuka den 14 juni 1901 har inom anstalten boende tjänstemän och betjäning tillerkänts rätt att i händelse av sjukdom därstädes kostnadsfritt åtnjuta den vård, varav de äro i behov och som lämpligen kan dem vid anstalten beredas. Enligt 12 § i avlöningsreglementet för sjukvårds- och ekonomipersonalen äger befattningshavare kostnadsfritt åtnjuta den läkarvård, som lämpligen kan beredas honom av anstaltens läkare. Har befattningshavare bostad i anstaltens hus, tillkommer sådan vård jämväl hans hustru och hemmarvarande oförsörjda barn. Finner anstaltens läkare vård å offentligt sjukhus för befattningshavare erforderlig, må kostnaden för sådan vård å allmän sal bestridas av de för anstalten anvisade medel.

Jämlikt 25 § i det nya avlöningsreglementet för statsdepartement m. fl. verk erhåller tjänsteman allenast vid skada till följd av olycksfall i tjänsten på vederbörande myndighets bekostnad erforderlig läkarvård jämte läkemedel samt, där olycksfallet medfört förlust eller nedsättning

av arbetsförmågan, jämväl andra till arbetsförmågans höjande nödiga hjälpmedel, allt enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t meddelar. I den mån vid vissa verk en utvidgad rätt i förenämnda hänseende anses böra ifrågakomma, skall lända till efterrättelse vad Kungl. Maj:t och riksdagen därutinnan besluta.

Med tillämpning av bestämmelsen i sistberörda hänseende har ock enligt kungörelsen den 22 juni 1921 (Sv. förf.-saml. nr 452) medgivits, att tjänstemän i fängvårdsstaten och vid statens tvångsarbetsanstalter, tillhörande någon av angivna lägre lönegrader, må även i andra fall än vid skada till följd av olycksfall i tjänsten, enligt av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, erhålla erforderlig läkarvård jämte läkemedel på fängvårdens resp. vederbörande tvångsarbetsanstalts bekostnad, dock att vård å sjukhus, sanatorium eller annan dylik vårdanstalt icke må vid sådant sjukdomsfall bestridas av fängvårdens resp. tvångsarbetsanstalts medel under tid, då tjänstemannen åtnjuter oavkortad lön.

I anslutning härtill och med beaktande jämväl av vad nu enligt stadgan angående sinnessjuka är medgivet inom hospital och asyl boende befattningshavare uti förenämnda hänseende torde föreskrifter i ämnet böra ingå i de särskilda bestämmelserna beträffande befattningshavare vid hospital och asyler. I de närmare bestämmelser, som i sådant hänseende varda meddelade av Kungl. Maj:t, torde böra innefattas föreskrift i fråga om skyldighet för vid hospital och asyl anställda läkare att kostnadsfritt lämna därstädes anställd personal den läkarvård, som lämpligen kan beredas av anstaltens läkare.

Befattningshavare bland sjukvårdspersonalen, åt vilken ombetrotts att särskilt ansvara för handhavandet av sjukvård, förråd m. m. inom viss avdelning, må — enligt 13 § i nu gällande avlöningsreglemente för sjukvårds- och ekonomipersonalen — tilldelas särskilt ansvarsarvode, som bestämmes av medicinalstyrelsen, dock högst 200 kronor för år.

Vid de placeringar i lönegrader, varom jag i det föregående hemställt beträffande överskötare och översköterskor, har jag, i likhet med löneredgeringskommittén, förutsatt, att nämnda särskilda ansvar för handhavandet av sjukvård, förråd m. m. inom viss avdelning skulle utan särskilt arvode ingå i vederbörande överskötarens resp. översköterskas åligganden.

Emellertid gäller för närvarande, att nämnda ansvar vid tillfälligt förfall för den ordinarie befattningshavaren och vid tider, då denne med stöd av fastställd arbetstidsordning är fri från tjänstgöring å avdelningen,

utövas av annan befattningshavare därstädes. För sådan extra tillsyn, utövad av annan befattningshavare än överskötare eller översköterska, synes det mig, att ersättning bör utgå enligt grunder, som fastställas av Kungl. Maj:t.

Enligt den nyss nämnda 13 § i avlöningsreglementet för sjukvårds- och ekonomipersonalen utgår för tjänstgöring å s. k. fast avdelning¹⁾ särskilt arvode, beräknat efter 120 kronor för år. Sådant arvode anser jag alltjämt böra utgå och skäligen höjas till 180 kronor för år.

I vad nu ej blivit särskilt föreslaget att intagas i blivande speciella bestämmelser torde beträffande befattningshavare vid statens hospital och asyler böra tillämpas avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen.

Med anledning av det nya lönesystemets regel om hela avlöningens utbetalande i efterskott hava vid de hittills skedda löneredningarna enligt detta system vidtagits särskilda åtgärder i ändamål att för befattningshavarna underlätta övergången till den nya utbetalningsordningen. Dylika åtgärder böra självfallet vidtagas jämväl beträffande befattningshavarna vid hospital och asyler, och torde kostnaderna härför, på sätt kommittén förutsatt, bestridas från den anslagspost till avlöning åt ordinarie tjänstemän, vilken ingår i den i det följande föreslagna ordinarie staten för hospital och asyler.

Övergångs-
anordningar
och pensions-
förhållanden.

Vid å senare tider vidtagna löneredningar för en del verk hava i vissa fall åtskilliga befattningshavare blivit uppförda å övergångsstat; de hava därvid fått bibehålla dem dittills tillkommande avlöningsförmåner, varjämte i regel tillfällig löneförbättring, därest sådan dittills till dem utgått, tillerkänts dem.

Vad hospital och asyler angår, torde det också, såsom framgår av det förut anförda, bliva nödigt att uppföra en särskild övergångsstat.

Detta betingas till en början, såsom förut nämnts, av uppskovet med nyregleringen av överläkartjänsterna i Stockholm, Uppsala och Lund.

Då vidare enligt mitt i det föregående framställda förslag de nu såsom ordinarie tjänster upptagna befattningarna såsom köksförestånderskor av 3:e graden (2), nattvakter (18), manliga biträden i trädgård och

¹⁾ Fasta paviljonger finnas 2 till antalet, en vid Västerviks och en vid Sätters hospital. avsedda för vård av särskilt samhällsvådliga och farliga, för rymning benägna sinnessjuka män. De befattningshavare, som åtnjuta ifrågakvarande arvode, äro: 2 förste skötare samt 18 skötare i varje paviljong.

jordbruk (24), köks-, tvätt- och bageriförestånderskornas närmaste biträden (36) samt sömmerskor och väverskor (28) skulle förändras till icke-ordinarie befattningar, torde även åt de nuvarande innehavarna av ifrågavarande befattningar böra lämnas tillfälle att, om de så önska, å övergångsstat bibehålla sina hittillsvarande avlöningsförmåner, till vilka emellertid ej hört tillfällig löneförbättring.

Genom kungörelse den 29 juni 1921 (Sv. förf.-saml. nr 456) har förordnats, att för en var ordinarie tjänsteman, vilken tillsättes genom förordnande på viss tid eller genom fullmakt eller konstitutorial och å vilken avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451) för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk tillhörande den civila statsförvaltningen äger tillämpning, skola i fråga om rätt till pension samt skyldighet att avgå från tjänsten tills vidare och intill dess annorledes varder förordnat gälla de i sistnämnda kungörelse meddelade bestämmelser.

Därav föranledda ändringar i den civila pensionslagen angivas i en den 29 juni 1921 utfärdad lag (Sv. förf.-saml. nr 455).

Då avlöningsreglementet kommer i tillämpning å befattningshavare vid statens hospital och asyler, bliver därav självfallet en följd, att även nyss omförmälda pensionsbestämmelser varda för dem gällande.

Därvid bör emellertid — vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit beträffande avlöningsförmånerna för överläkare — iakttagas, att för *överläkare av 1:a klass* skall gälla samma särskilda pensionsunderlag som för tjänstemän, tillhörande lönegraden B 20 i avlöningsreglementet, d. v. s. 6,996 kronor, samt för *överläkare av 2:a klass* samma särskilda pensionsunderlag som för tjänstemän, tillhörande lönegraden B 19, d. v. s. 6,684 kronor; i följd varav pensionsavgiften skall, för år räknat, utgå:

för överläkare av 1:a klass	med	420	kronor,
»	»	» 2:a	» » 399 » .

Vid 1919 års lagtima riksdag bestämdes med avseende å den ordinarie sjukvårdspersonalen vid statens anstalter för sinnessjuka åldern för erhållande av hel pension till 60 levnads- och 30 tjänstår för manliga befattningshavare samt 55 levnads- och 25 tjänstår för kvinnliga befattningshavare, alltså i bägge hänseendena tidigare än för manliga och kvinnliga befattningshavare i allmänhet i statens tjänst.

Att nu, såsom från personalhåll och reservationsvis inom kommittén ifrågasatts, ytterligare nedsätta pensionsåldern för nämnda personal, anser jag icke böra ifrågakomma.

De kontanta avlöningarna till den ordinarie hospitalspersonalen utgå, beträffande läkar- och kontorspersonalen enligt den av riksdagen antagna avlöningsstaten och beträffande sjukvårds- och ekonomipersonalen i enlighet med det för dem gällande avlöningsreglementet. Avlöningsbeloppen bestridas från det å riksstaten upptagna förslagsanslaget till hospitals underhåll, med undantag av ålderstillägg till läkare och kontorstjänstemän, vilka ålderstillägg utgå ur femte huvudtitelns förslagsanslag till ålderstillägg. Till vissa i stat icke upptagna befattningshavare (amanuens, predikanter, sekreterare) utgå avlöningarna likaledes från anslaget till hospitals underhåll, från vilket anslag även utbetalas en del andra ersättningar till extra personal.

Därest nu det nya avlöningsreglementet skall vinna tillämpning å hospital och asyler, erfordras förändrade anordningar beträffande staten. Därvid torde, vad avlöningsstaten beträffar, böra tillämpas de grunder, som finnas angivna i lönerogleringskommitténs betänkande (sid. 56—59).

I enlighet härmed skulle kostnaderna för avlöningar till de ordinarie befattningshavarna angivas i *en* anslagspost, varifrån jämväl skulle bestridas de i lönerna ingående belopp, som motsvara nuvarande ålderstillägg. Anslagsposten skulle erhålla förslagsanslags natur, vilket, vad hospital och asyler beträffar, måste vara så mycket mera nödvändigt, som möjlighet måste förefinnas att kunna i avsevärd utsträckning företaga omplaceringar, varigenom differenser i avlöningsbelopp kunna uppstå till följd av ortsgrupperingen.

Då från den ifrågavarande anslagsposten skulle bestridas jämväl de i lönerna ingående, nuvarande ålderstillägg motsvarande belopp, skulle femte huvudtitelns gemensamma förslagsanslag till ålderstillägg ej vidare behöva anlitas för avlöningsförhöjningar till läkar- och kontorspersonal vid hospital och asyler.

Enligt de i lönerogleringskommitténs betänkande angivna beräkningsgrunderna (sid. 57) har anslagsposten »avlöningar till ordinarie befattningshavare» förslagsvis upptagits till 7,000,000 kronor.

I likhet med vad som bestämts för statsdepartement m. fl. verk, torde från denna anslagspost även böra bestridas begravningshjälp och eventuell kostnad för läkarvård.

Vidare skulle å avlöningsstat för hospital och asyler uppföras en särskild anslagspost till vikariatsersättningar åt vikarier å ordinarie befattningar. Denna anslagspost har av kommittén förslagsvis upptagits till 225,000 kronor.

Å avlöningsstaten bör slutligen uppföras en särskild anslagspost med beteckning »avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.».

likaledes såsom förslagsanslag. Denna post har av kommittén beräknats till 1,090,000 kronor.

Från denna post skulle då även bestridas dels kostnaden för övertidsarbete, där sådant förekommer, dels ersättning för visst extra arbete beträffande ansvar för handhavandet av sjukvård, förråd m. m. inom viss avdelning, dels ock arvode för tjänstgöring å s. k. fast sjukvårdsavdelning.

Departements-
chefen.

Mot de sålunda av kommittén framlagda beräkningarna och förslagen i fråga om de i avlöningsstaten ingående anslagsposterna har jag icke funnit anledning till erinran.

Omkost-
nadsstat.

Till den ordinarie staten för hospital och asylor måste naturligen höra, förutom avlöningsstaten, även en omkostnadsstat för övriga ordinarie utgifter för hospitals underhåll.

Beträffande denna omkostnadsstat har, på lönerogleringskommitténs uppdrag, förste revisorn i medicinalstyrelsen Helge Burman gjort följande beräkning, mot vilken kommittén för sin del icke haft någonting att erinra.

Till hospitals underhåll har såsom förslagsanslag anvisats för år 1922	kronor 10,000,000: —
Av detta belopp beräknas åtgå till avlöningar i runt tal	» 5,000,000: —

Sålunda skulle till övriga omkostnader återstå .....

kronor 5,000,000: —

Av allt att döma, och därest samma beräkningsgrund för bestämmande av patientavgifterna, som tillämpats de senaste åren, fortfarande komme att tillämpas, syntes sistnämnda belopp icke behöva överskridas, utan vore det antagligt, att på detsamma någon besparing kunde göras. Då därtill komme, att statsverket, med tillämpning av kommitténs förslag beträffande avlöningsförhållandena för personalen, skulle tillföras en inkomst för hyror m. m. för bostäder, vilkas upplåtelse nu utginge i form av naturaförmåner, och denna inkomst borde tillgodoföras omkostnadsanslaget, syntes ovanstående belopp än ytterligare kunna minskas. Nämnda inkomst borde approximativt kunna beräknas till 750,000 kronor och förenämnda besparing till 250,000 kronor.

Ovanstående anslag skulle sålunda kunna minskas med	kronor 1,000,000: —
--	---------------------

eller, med andra ord, till hospitals underhåll, oavsett avlöningar, skulle kunna beräknas ett förslagsanslag av	» 4,000,000: —
---	----------------

Resultatet av de sålunda gjorda beräkningarna angående omkostnadsstaten kan jag biträda. Visserligen hava patientavgifterna i tredje betalningsklassen sänkts från och med början av år 1922, vilket medför en avsevärd minskning av inkomsterna. Vidare måste man räkna med en betydande ökning av patientantalet, därigenom att Strängnäs nya hospital med plats för 800 patienter lär bli fullt belagt under loppet av 1922. Men häremot svarar en så stor nedgång i priserna å de viktigaste förnödenheterna, att, så vitt nu kan bedömas, ett förslagsanslag för »övriga omkostnader» å 4,000,000 kronor för helt år eller 2,000,000 kronor för det nu ifrågavarande första halvåret 1923 kan anses väl avvägt.

Departements-
chefen.

Såsom i det föregående angivits, måste ock finnas en särskild övergångsstat. Utgifterna å densamma hava av kommittén förslagsvis beräknats till 122,520 kronor. Uppföras, såsom jag hemställt, jämväl de tre överläkarna i Stockholm, Uppsala och Lund å övergångsstat — varvid kan bortses från dem tillkommande ålderstillägg, som utgå från femte huvudtitelns gemensamma anslag till ålderstillägg — torde övergångsstatens slutsumma böra ökas med 19,000 kronor till 141,520 kronor. Att samtidigt därmed reducera vederbörande anslag å den ordinarie staten synes mig icke böra ske med hänsyn till de tre överläkarlönernas relativt ringa inverkan å de betydande anslagen samt dessa anslags approximativt beräknade storlek.

Övergångs-
stat.

Godtages vad sålunda i olika hänseenden föreslagits, skulle staterna för hospital och asyler få följande utseende:

Ordinarie stat.

A. Avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie befattningshavare, <i>förslagsanslag</i>	kronor 7,000,000: —
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	» 225,000: —
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	» 1,090,000: —

B. Omkostnadsstat.

Övriga kostnader för hospitals underhåll, <i>förslagsanslag</i>	» 4,000,000: —
Summa förslagsanslag	kronor 12,315,000: —

Övergångsstat.

	Nuvarande avlöning				Medel- avlö- ning.	Summa.	Anmärkningar.	
	lön.	tjänst- görings- pennin- gar.	lägst.	högst.				
Stockholms hospital.								
1 överläkare	2,700	1,300	—	—	—	4,000	Därtill komma na- tura- och andra för- måner enligt brev den 28 juni 1918 och den 13 juni 1919.	
Uppsala hospital och asyl.								
1 överläkare	5,000	2,500	—	—	—	7,500		
Lunds hospital och asyl.								
1 överläkare	5,000	2,500	—	—	—	7,500	Därtill komma na- tura- och andra för- måner i enlighet med avlöningsreglementet för sjukvårds- och ekonomipersonalen vid statens anstalter för sinnessjuka den 28 juni 1918.	
1 köksförestånderska av 3:e graden	—	—	1,140	1,650	1,380	1,380		
1 köksförestånderska av 3:e graden	—	—	1,140	1,650	1,380	1,380		
1 nattvakt	—	—	1,020	1,650	1,260	1,260		
17 nattvakter	—	—	1,020	1,650	1,260	21,420		
1 manligt biträde i trädgård och jordbruk	—	—	1,020	1,650	1,260	1,260		
23 manliga biträden i trädgård och jordbruk	—	—	1,020	1,650	1,260	28,980		
1 köksförestånderskans när- maste biträde	—	—	960	1,380	1,140	1,140		
12 köksförestånderskornas närmaste biträden	—	—	960	1,380	1,140	13,680		
1 tvättförestånderskans när- maste biträde	—	—	900	1,260	1,020	1,020		
12 tvättförestånderskornas närmaste biträden	—	—	900	1,260	1,020	12,240		
1 bageriförestånderskans när- maste biträde	—	—	900	1,260	1,020	1,020		
9 bageriförestånderskornas närmaste biträden	—	—	900	1,260	1,020	9,180		
1 sömmerska resp. väverska ..	—	—	900	1,260	1,020	1,020		
27 sömmerskor och väverskor ..	—	—	900	1,260	1,020	27,540		
Summa förslagsanslag	—	—	—	—	—	141,520		

Kostnads-
ökning.

Till ledning vid bedömandet av den kostnadsökning, som en tillämpning av föreliggande förslag till ny definitiv lönerreglering beträffande personalen vid statens hospital och asylter skulle medföra, tillåter jag mig — under hänvisning till vad jag här ovan anfört beträffande övergångsstaten — åberopa följande av lönerregleringskommittén i betänkandet meddelade utredning:

I riksstaten för år 1922 är för hospitalsstaten uppfört, bland andra anslag, om vilka nu ej är fråga, till hospitals underhåll förslagsanslag	kronor 10,000,000: —
Läggas därtill kostnaderna för	
1) ålderstillägg åt läkar- och kontorspersonal vid hospitalen, beräknade efter förhållandena år 1921 till omkring	» 20,000: —
2) tillfällig löneförbättring åt vissa ordinarie tjänstemän, omkring	» 20,100: —
erhålles en totalsumma av	kronor 10,040,100: —
De av löneruleringskommittén framlagda nya staterna, övergångsstaten däri inberäknad, sluta å ett sammanlagt belopp av	» 12,437,520: —
Oberäknat den kostnadsökning, som första året för den nya avlöningsstatens tillämpning föranledes av löneökningen vid övergång till efterskottsutbetalning av hela avlöningen, skulle kommitténs förslag sålunda kunna anses medföra en merkostnad av omkring	» 2,400,000: —

Härvid har emellertid hänsyn ej tagits till dyrtidstillägg och de bestämmelser, i utjämningsyfte, som av riksdagen år 1921 vidtagits och under följande år kunna varda vidtagna beträffande dyrtidstillägg för befattningshavare vid nyreglerade och dyrtidstillägg för befattningshavare vid icke-nyreglerade verk.

Enligt de beräkningar, jag sålunda framlagt, skulle det ordinarie förslagsanslaget till hospital och asyler under första halvåret 1923 bestämmas till 6,157,500 kronor, varav 4,157,500 kronor skulle belöpa å avlöningsstaten och 2,000,000 kronor å omkostnadsstaten. För avlöningar till de å övergångsstat uppförda befattningshavarna skulle härjämte komma ett förslagsanslag å 70,760 kronor.

Under åberopande av vad jag i det föregående anfört, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen *Hemställan.*

dels besluta, att avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, skall från och med den 1 januari 1923 äga tillämpning å befattningshavare vid hospital och asyler;

dels besluta, att uti den till samma reglemente hörande tjänsteförteckningen må under femte huvudtiteln införas följande:

Verk och befattningar	Avdelning och löne- grad enligt löneplanen	Verk och befattningar	Avdelning och löne- grad enligt löneplanen
Femte huvudtiteln.		Skötare	B 2
		Föreständerskor av 1:a klass	C 6
		Föreständerskor av 2:a klass	C 4
		Översköterskor	C 3
		Sköterskor	C 2
Statens hospital och asyler.			
<i>I. Läkarpersonal.</i>		<i>IV. Ekonomipersonal.</i>	
Överläkare av 1:a klass	B 19 ¹⁾	Maskinmästare av 1:a klass	B 7
Överläkare av 2:a klass	B 18 ¹⁾	Maskinmästare av 2:a klass	B 6
Läkare vid Visby hospital	B 16	Maskinister av 1:a klass	B 5
Hospitalsläkare av 1:a klass	B 18	Maskinister av 2:a klass	B 4
Hospitalsläkare av 2:a klass	B 16	Hantverksföreståndare av 1:a klass	B 5
		Hantverksföreståndare av 2:a klass	B 4
<i>II. Kontorpersonal.</i>		Trädgårdsmästare	B 5
Sysslomän av 1:a klass	B 15	Befallningsmän	B 5
Sysslomän av 2:a klass	B 14	Magasinsföreståndare	B 3
Sysslomän av 3:e klass	B 13	Hantverkare	B 2
Bokhållare	B 8	Chaufförer	B 2
Kassörskor	C 5	Post- och stadsbud	B 2
Kameralbiträden {manliga	B 4	Eldare av 1:a klass	B 2
eller		Eldare av 2:a klass	B 1
kvinnliga	C 3	Föreståndare i stall, ladugård och svinstall	B 1
Kanslibiträden	C 3	Köksföreständerskor av 1:a klass	C 4
<i>III. Sjukvårdspersonal.</i>		Köksföreständerskor av 2:a klass	C 3
Uppsyningsmän av 1:a klass	B 7	Tvättföreständerskor av 1:a klass	C 3
Uppsyningsmän av 2:a klass	B 5	Tvättföreständerskor av 2:a klass	C 2
Överskötare	B 4	Bageriföreständerskor	C 3
		Arbetsföreständerskor	C 3

¹⁾ Jämte boställsvåning med bränsle ävensom elektrisk belysning, där sådan anordnats, med skyldighet emellertid för överläkare att själv bekosta armatur och lampor.

dels bestämma antalet ordinarie befattningshavare vid hospital och asyler på följande sätt:

Befattningar	Antal	Befattningar	Antal
Överläkare av 1:a klass	8	Maskinmästare av 1:a klass	9
Överläkare av 2:a klass	4	Maskinmästare av 2:a klass	5
Läkare vid Visby hospital	1	Maskinister av 1:a klass	14
Hospitalsläkare av 1:a klass	21	Maskinister av 2:a klass	17
Hospitalsläkare av 2:a klass	27	Hantverksföreståndare av 1:a klass	27
		Hantverksföreståndare av 2:a klass	85
		Trädgårdsmästare	14
Sysslomän av 1:a klass	2	Befallningsmän	10
Sysslomän av 2:a klass	7	Magasinsföreståndare	8
Sysslomän av 3:e klass	6	Hantverkare	77
Bokhållare	13	Chaufförer	9
Kassörskor	15	Post- och stadsbud	16
Kameralbiträden	8	Eldare av 1:a klass	15
Kanslibiträden	12	Eldare av 2:a klass	69
		Föreståndare i stall, ladugård och svinstall	26
Uppsyningsmän av 1:a klass	18	Köksförestånderskor av 1:a klass	11
Uppsyningsmän av 2:a klass	16	Köksförestånderskor av 2:a klass	4
Överskötare	133	Tvättförestånderskor av 1:a klass	14
Skötare	694	Tvättförestånderskor av 2:a klass	1
Förestånderskor av 1:a klass	17	Bageriförestånderskor	11
Förestånderskor av 2:a klass	26	Arbetsförestånderskor	13
Översköterskor	203		
Sköterskor	791		

dels godkänna följande särskilda bestämmelser att från och med den 1 januari 1923 lända till efterrättelse beträffande befattningshavare vid hospital och asyler:

1. Utöver vad i 3 § i avlöningsreglementet är stadgat, skall gälla, att överläkare icke må utom hospital och asyl samt läkaren vid Visby hospital icke utom Visby stad utöva enskild praktik mot betalning, utom vad rör nerv- eller sinnessjukdomar.

2. Vid bestämmande av vikariatsersättning enligt de i 19 § 1 mom. i avlöningsreglementet angivna grunder skall överläkarbefattning av 1:a klass anses lika med befattning i lönegraden B 20 och överläkarbefattning av 2:a klass lika med befattning i lönegraden B 19.

3. Överläkare äger, utan hinder av föreskrifterna i 22 § a) och b) i avlöningsreglementet, åtnjuta fri boställsvåning med bränsle ävensom elektrisk belysning, där sådan anordnats, med skyldighet emellertid att själv bekosta armatur och lampor.

Jämte de närmare föreskrifter, som äro eller varda meddelade rörande boställslägenhetens begagnande, skall dock även beträffande överläkare gälla vad i nämnda 22 § c) och d) finnes för innehavare av tjänstebostad eller, om han avlidit, hans dödsbo föreskrivet angående avträdande av bostad samt i fråga om upplåtande av nödigt utrymme i bostaden för vikarie eller efterträdare.

Därest överläkare på grund av sjukdom av sådan art, att han finnes för framtiden till tjänstgöring oförmögen, åtnjutit tjänstledighet under längre tid än ett år i följd, skall han vara skyldig att, efter medicinalstyrelsens omprövning, avstå från den honom tillkommande bostad och övriga naturaförmåner mot en kontant ersättning till det belopp, som Kungl. Maj:t finner skäligt.

4. Då åt befattningshavare bland hospitalspersonalen, mot ersättning i behörig ordning, anvisas tjänstebostad, skola de i 22 § i avlöningsreglementet givna eller avsedda föreskrifter lända till efterrättelse vare sig bostaden är försedd med möbler och sängkläder eller ej.

5. De i 23 § i avlöningsreglementet innefattade bestämmelser i fråga om bränsle skola jämväl, beträffande andra befattningshavare vid hospital och asylor än överläkare, äga motsvarande tillämpning i fråga om lyse, då för tjänstebostad erforderligt lyse tillhandahålles befattningshavare.

6. Ogift befattningshavare är pliktig att från anstalten mottaga kost in natura; dock äger direktionen, när skäl därtill föreligga, medgiva honom att själv sörja för sitt kosthåll.

Gift befattningshavare handhåve själv sitt kosthåll; vare dock skyldig att mottaga kost in natura från anstalten i fall, då sådant enligt direktionens beprövande finnes av omständigheterna påkallat.

För mottagen kost har befattningshavaren att utgiva gottgörelse medelst avdrag å den kontanta avlöningen i enlighet med de närmare bestämmelser, som fastställas av Kungl. Maj:t.

7. Verkställes vid anstalten tvätt för befattningshavares enskilda räkning, skall befattningshavaren därför utgiva ersättning i enlighet med grunder, som medicinalstyrelsen äger bestämma.

8. Befattningshavare, tillhörande någon av 1—7 lönegraderna under avdelning B eller 1—6 lönegraderna under avdelning C enligt avlöningsreglementets 9 §, må även i andra fall än vid skada till följd av olycksfall i tjänsten erhålla erforderlig läkarvård jämte läkemedel på vederbörande hospitals bekostnad, dock att vård å sjukhus, sanatorium eller annan dylik vårdanstalt icke må vid sådant sjukdomsfall betalas av hospitals medel under tid, då befattningshavaren åtnjuter oavkortad lön; och må även andra inom hospital eller asyl boende befattningshavare i händelse av sjukdom därstädes kostnadsfritt åtnjuta den vård, varav de äro i behov och som lämpligen kan dem vid anstalten beredas; allt emellertid enligt av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser.

9. Har åt annan befattningshavare bland sjukvårdspersonalen än överskötare eller översköterska ombetrots att särskilt ansvara för handhavandet av sjukvård, förråd m. m. inom viss avdelning vid tillfälligt

förfall för överskötare eller översköterska eller vid tider, då överskötare eller översköterska med stöd av fastställd arbetstidsordning är fri från tjänstgöring å avdelningen, må för sådant extra arbete ersättning utgå enligt grunder, som fastställas av Kungl. Maj:t.

10. För tjänstgöring å s. k. fast avdelning utgår till befattningshavare bland sjukvårdspersonalen särskilt arvode, beräknat efter 180 kronor för år;

dels medgiva, att kostnaderna för de förmåner, som omförmålas i punkterna 9 och 10 i nyssberörda särskilda bestämmelser, må bestridas av anslag till avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare m. m.;

dels besluta, att för överläkare av 1:a klass skall gälla samma särskilda pensionsunderlag som för tjänstemän, tillhörande lönegraden B 20 i förenämnda avlöningsreglemente, eller 6,996 kronor, samt för överläkare av 2:a klass samma särskilda pensionsunderlag som för tjänstemän, tillhörande lönegraden B 19, eller 6,684 kronor, och att i följd därav pensionsavgiften skall, för år räknat, utgå för överläkare av 1:a klass med 420 kronor och för överläkare av 2:a klass med 399 kronor;

dels godkänna det av mig framlagda förslaget till stater för hospital och asyler;

dels besluta, att där vid hospital och asyler anställd befattningshavare, å vilken ovanberörda avlöningsreglemente kommer att äga tillämpning, enligt hittills gällande avlöningsbestämmelser ägt uppbära någon del av avlöningen — såväl i stat upptagen avlöning som tillfällig löneförbättring — i förskott, vid ingången av januari månad år 1923 till honom skall på statsverkets bekostnad utbetalas ett belopp, motsvarande vad befattningshavaren skulle hava i den befattning, han vid utgången av år 1922 innehar, i förskott uppburit för januari månad 1923, om de dittillsvarande avlöningsbestämmelserna då fortfarande varit gällande, vilket belopp för befattningshavare, som utöver kontant avlöning åtnjuter fri bostad jämte fritt bränsle eller fri bostad jämte fri uppvärmning och fri belysning, skall ökas med värdet, enligt medicinalstyrelsens uppskattning, av denna förmån för en månad;

dels medgiva, att kostnaderna för berörda övergångsanordning må bestridas av den i ordinarie staten för hospital och asyler upptagna anslagsposten till avlöningar åt ordinarie befattningshavare;

dels förklara, att övriga av riksdagen i skrivelse den 22 februari 1921, nr 55, lämnade medgivanden i anledning av den av riksdagen då beslutade löneregleringen för statsdepartement och centrala ämbetsverk må i tillämpliga delar gälla även beträffande befattningshavare vid statens hospital och asyler;

dels ock, med uteslutande ur riksstaten av det ordinarie förslagsanslaget till hospitals underhåll, i riksstaten för tiden 1 januari—30 juni 1923 upptaga ej mindre under rubriken »hospital och asyler» ett förslagsanslag av 6,157,500 kronor än även under rubriken »hospital och asyler: övergångsstat» ett förslagsanslag av 70,760 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Herman Hultkrantz.
